

**ДІЛОВИЙ
ВІСНИК**

**BUSINESS
HERALD**

ІНФОРМАЦІЙНО-РЕКЛАМНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ

2008 № 6-12 (146-152)

ШАНОВНІ КОЛЕГИ! ДОРОГІ ДРУЗІ!

Знову прихід Нового року сколихує небуденні почуття, сповненні легким смутком, бо щось дороге, добре пам'ятне, що ще недавно складало частку життя, залишає нас, перетікаючи в спомин. Спинімся на цьому правічному кордоні між роком минулим і роком майбутнім, аби без поспіху і суєти оглянутися назад, прискіпливим зором окинути зроблене й пережите. Прислухатися до себе і світу, дещо підсумувати, переглянути своє ставлення до дійсності, задуматися про завтра. З життєвого багажу ретельно відібрати все, що стане в пригоді у році майбутньому. А може, й щось почати заново, з першого кроку...

Збережимо добру згадку про рік 2008 – він збагатив нас новим досвідом, згуртував, дав можливість не лише вистояти, а й створити умови для подальшого розвитку. Не без нашої участі розширилась географія ділового партнерства закарпатських виробників із зарубіжними підприємцями, відкрились перспективні шляхи для притоку інвестицій в економіку краю. Співпраця Закарпатської торгово-промислової палати з регіональними палатами інших країн у реалізації спільних міжнародних проектів допомогла представникам вітчизняного підприємництва вдосконалювати знання і навички з теорії та практики ведення бізнесу. Постійний контакт з підприємницькими структурами, індивідуальний підхід до кожного замовника сприяли ефективності в наданні послуг суб'єктам господарювання.

Новий рік дарує нам віру в добро, надію на те, що зможемо змінити життя на краще, втілити в реальність мрії. Для цього доведеться багато попрацювати. Впевненості в успіху додає професіоналізм наших працівників – експертів, оцінювачів, спеціалістів із сертифікації, зовнішньоекономічних зв'язків, юристів, перекладачів, економістів, бухгалтерів. Вони неодноразово підтверджували свою компетентність, здатність адаптуватися до непростих умов сьогодення.

Хочеться побажати в році, що настає, не втрачати енергійності, працелюбності, впевненості у своїх силах. Аби, не зважаючи на невтішні соціально-економічні тенденції і прогнози, продовжувати рухатися вперед, в основу своїх діянь та помыслів ставлячи добро. І нехай закладений попередніми роками запас міцності, набутий досвід, встановлені контакти допоможуть нам пережити всі випробування, які готує рік майбутній.

Напередодні новорічних свят на нашу адресу надійшло багато поздоровлень. Ми вкотре переконалися, скільки в нас друзів, соратників, однодумців – усіх, хто впродовж року знаходився поруч, допомагав, покладався на нас, потребував нашого сприяння і підтримки. Це велика цінність, яку не можна втрачати ні за яких обставин. Бажаю, аби в 2009 році, який пройде під знаком Бика, наші зв'язки стали ще міцнішими. І щоб разом зі спільними діловими інтересами ми зберегли й те душевне тепло, яким спроможні зігріти одне одного.

Отто Ковчар,
член Ради ТПП України,
президент Закарпатської ТПП.

УВАЖАЕМЫЕ КОЛЛЕГИ! ДОРОГИЕ ДРУЗЬЯ!

Снова приход Нового года пробуждает небудничные чувства, наполненные легкой печалью, ибо что-то дорогое, хорошо сохранившееся в памяти, еще недавно составлявшее частицу жизни, оставляет нас, перетекая в воспоминание. Остановимся на этой вечной границе между годом уходящим и годом грядущим, чтобы без спешки и суевы оглянуться назад, придирчивым взглядом окинуть сделанное и пережитое. Прислушаться к себе и миру, кое-что подытожить, пересмотреть свое отношение к действительности, задуматься о завтрашнем. Из жизненного багажа тщательно отобрать все, что станет полезным в году грядущем. А может, начать что-то заново, с первого шага...

Сохраним добрые воспоминания о годе 2008 – он обогатил нас новым опытом, сплотил, дал возможность не только выстоять, но и создать условия для последующего развития. Не без нашего участия расширилась география делового партнерства закарпатских производителей с зарубежными предпринимателями, открылись перспективные пути для притока инвестиций в экономику края. Сотрудничество Закарпатской торгово-промышленной палаты с региональными палатами других стран в реализации совместных международных проектов помогло представителям отечественного предпринимательства совершенствовать знания и навыки по теории и практике ведения бизнеса. Постоянный контакт с предпринимательскими структурами, индивидуальный подход к каждому заказчику способствовали эффективности в предоставлении услуг субъектам хозяйственной деятельности.

Новый год дарит нам веру в добро, надежду на то, что сможем изменить жизнь к лучшему, воплотить мечты в реальность. Для этого придется много трудиться. Уверенности в успехе прибавляет профессионализм наших работников – экспертов, оценщиков, специалистов по сертификации, внешнеэкономическим связям, юристов, переводчиков, экономистов, бухгалтеров. Они неоднократно подтверждали свою компетентность, способность адаптироваться к непростым условиям сегодняшнего дня.

Хочется пожелать в наступающем году не терять энергичности, трудолюбия, уверенности в своих силах. Чтобы, не смотря на неутешительные социально-экономические тенденции и прогнозы, продолжать двигаться вперед, ставя в основу своих деяний и помыслов добро. И пусть заложенный предыдущими годами запас прочности, приобретенный опыт, установленные контакты помогут нам пережить все испытания, которые готовит год грядущий.

В канун новогодних праздников в наш адрес поступило множество поздравлений. Мы в который раз убедились, сколько в нас друзей, соратников, единомышленников – всех, кто на протяжении года находился рядом, помогал, полагался на нас, нуждался в нашем содействии и поддержке. Это большая ценность, которую нельзя терять ни при каких обстоятельствах. Желаю, чтобы в 2009 году, который пройдет под знаком Быка, наши связи стали еще крепче. И чтобы вместе с общими деловыми интересами мы сохранили и то душевное тепло, которым способны согреть друг друга.

Отто Ковчар,
член Совета ТПП Украины,
президент Закарпатской ТПП.

Інформаційно-рекламний бюлетень
Закарпатської торгово-
промислової палати
«ДІЛОВИЙ ВІСНИК»
(«BUSINESS HERALD»)
№ 6-12 (146-152) 2008 р.

Свідectво про реєстрацію
Закарпатського обласного
комітету в справах преси
та інформації:
серія Зт, № 118
від 17 червня 1997 р.

Засновник – Закарпатська
торгово-промислова палата
Президент
Отто КОВЧАР

Наша адреса:
Україна, 88015 м. Ужгород,
вул. Грушевського, 62
Тел.: (+38-0312) 669450
Тел./факс: (+38-0312) 669499
E-mail: tpp@tpp.uzhgorod.ua
Http://www.tpp.uzhgorod.ua

Інформаційно-рекламний бюлетень
надсилається підприємствам,
організаціям, установам, приватним
підприємцям – членам ЗТПП;
державним органам влади;
держадміністраціям; місцевим радам;
ТПП України; регіональним ТПП
України; ТПП зарубіжних країн; торгово-
економічним місіям України
за кордоном; іноземним посольствам
і торговим відділам посольств,
торгово-економічним місіям іноземних
держав, акредитованим в Україні

Відповідальний за випуск
Юрій ЯКУБЕЦЬ
Літредактор
Ольга ЯКУБЕЦЬ

З питань співпраці і розміщення
рекламно-інформаційних матеріалів
звертатись за тел. (+38-0312) 669466
E-mail: info_tpp@tpp.uzhgorod.ua

Точки зору авторів публікацій
і редакції можуть не збігатися.
За достовірність наведених фактів,
цитат, власних назв та інших
відомостей відповідальність несуть
автори публікацій, рекламної
інформації – рекламодавці.
Редакція залишає за собою право
редагувати надані матеріали.
При передруці посилання
на інформаційно-рекламний
бюлетень Закарпатської ТПП
«Діловий вісник» обов'язкове

Підписано до друку 29.12.2008 р.
Видруковано у БАТ «Патент»
88006 м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101
Тел.: (+38-0312) 660703
Тел./факс: (+38-0312) 660222
E-mail: patent@uzh.ukrtel.net
Замовлення № 8000. Тираж 1000

З М І С Т

Україна–Чехія.
Бізнес-форуми в Києві та Ужгороді 4

Україна–Словаччина.
Засідання Українсько-словацької
ділової ради 5

Україна–Хорватія.
Ділова місія підприємців до Хорватії 6–7

Україна–Австрія.
Українсько-австрійська
бізнес-зустріч в Ужгороді 8–9

Засідання секцій
ТПП України й Угорщини 10

Україна–Угорщина.
“Разом у Карпатському регіоні –
разом у бізнес-змаганні” 10

“Plato Carpathia”:
реалізується спільний
міжпалатівський проект 11

Україна–Росія.
Національні торгово-промислові палати
виступають за розвиток співробітництва
в інноваційній та інвестиційній сферах 12

Зустріч із народним депутатом України 13
Презентація аналітичного звіту
“Візова політика Угорщини
та Словаччини” 13

Вирішення нагальних проблем транспортної галузі
потребує комплексного і скоординованого підходу 14–15

“Міжнародні контактні дні” з будівельної тематики 16

Семінари з питань митного, податкового,
страхового, банківського законодавства 16

Семінар: “Україна і СОТ: плюси та мінуси для українського бізнесу” 17

Світова фінансово-економічна
криза – провісник перемін
у світовій економіці 18-19

Українська криза –
криза внутрішня, помножена
на світову 20–21

Державний архів Закарпатської області.
Методичні рекомендації “Про порядок упорядкування документів
при реорганізації або ліквідації установ, організацій
і підприємств та передавання їх на зберігання
до державних архівних установ, трудових архівів” 22–25

На першій сторінці обкладинки: площа Шандора Петефі в Ужгороді. Фото Івана Енея.

У К Р А Ї Н А - Ч Е Х І Я

БІЗНЕС-ФОРУМИ

В КИЄВІ

У рамках офіційного візиту в Україну делегації на чолі з прем'єр-міністром Чеської Республіки Міреком Тополанеком 16 вересня в Торгово-промисловій палаті України проходив українсько-чеський бізнес-форум, у якому взяли участь представники ділових кіл двох країн. Виступаючи перед учасниками, М. Тополанек наголосив, що "Україна належить до найбільш перспективних наших партнерів". За останні чотири роки обсяги взаємної торгівлі, зауважив він, збільшилися втричі й мають тенденцію до подальшого зростання.

– Позитивна динаміка розвитку економік і територіальна близькість обох країн, наявність великого досвіду співпраці між окремими підприємствами, – підкреслив у своєму виступі міністр економіки України Богдан Данилишин, – є добрим підґрунтям для налагодження нових контактів, реалізації нових спільних проектів.

Бізнес-форум, організований за сприяння Торгово-промислової палати України й Економічної палати Чеської Республіки, викликав неабиякий інтерес з боку підприємців обох країн і був досить продуктивним. Як

зазначив президент ТПП України Сергій Скрипченко, відбулися активні переговори між представниками підприємств і фірм, запрошених на цю зустріч. Розглядалися конкретні напрями співробітництва в таких галузях, як енергетика і машинобудування, фармацевтика й транспортна сфера, туризм та ін.

У ході форуму президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар мав зустріч з міністром економіки України Богданом Данилишином, під час якої обговорювалися актуальні питання палатівської діяльності в Україні, а також перспективи соціально-економічного розвитку Закарпаття шляхом розширення географії міжрегіональних і транскордонних зв'язків.

Вл. інф.

На фото: зліва – міністр економіки України Богдан Данилишин, почесний віце-президент Чеської господарчої палати Йозеф Цілек; справа – прем'єр-міністр Чеської Республіки Мірек Тополанек, президент ТПП України Сергій Скрипченко.

В УЖГОРОДІ

Якщо оцінювати рівень співробітництва України з іноземними державами за обсягом товарообороту, то одним із вагомих наших партнерів слід назвати насамперед Чеську Республіку. Саме за показниками обсягу товарообороту з Чехією наша держава серед країн СНД та Балтії посідає друге місце після Росії. Чеська Республіка займає вісімнадцяте місце у списку торговельних партнерів України. Торік зовнішньоторговельний обіг між державами сягнув максимального обсягу (1668,3 млн. дол. США) за весь період відносин країн. А показники торгівлі товарами і послугами між Україною та Чехією за перше півріччя нинішнього року (995 млн. дол. США) засвідчили не тільки високу динаміку двосторонньої співпраці, а й наявність значного потенціалу для її подальшого розвитку.

Перспективним партнером вважає нашу державу Надзвичайний і Повноважний Посол Чеської Республіки в Україні Ярослав Башта. 25 вересня він разом з Генеральним консулом ЧР у м. Львові Ладиславом Градилом, консулом ЧР у м. Львові Франтішком Локаєм та делегацією чеських бізнесменів зустрічався в Ужгороді з українськими підприємцями. Організатори зустрічі – Закарпатська торгово-промислова палата і Чеський центр у м. Кошице (Словаччина), за підтримки Генконсульства ЧР у м. Львові, мали за мету зміцнити існуючі та налагодити нові міжрегіональні контакти.

Відкриваючи бізнес-форум, президент ЗТПП Отто Ковчар зазначив, що на регіональному рівні чи не найтісніші українсько-чеські соціально-економічні та культурні взаємини вже давно склалися й успішно розвиваються з найзахіднішим регіоном України – Закарпаттям – із багатим економічним і природно-ресурсним

потенціалом та кваліфікованими кадрами. Закарпатців із чехами єднає і спільне історичне минуле та міцні духовні традиції – тому і партнерство проявляється у багатьох сферах життєдіяльності та має перспективний потенціал і стабільну базу для подальшого розвитку.

Наразі позитивну динаміку торгово-економічних взаємин підтверджують статистичні дані про зовнішню торгівлю товарами між Закарпатською областю та Чехією (торік ЧР вийшла на друге місце серед країн світу за обсягами зовнішньої торгівлі після Угорщини). За шість місяців 2008 року обсяги зовнішньої торгівлі з Чехією склали 237,1 млн. дол. США і на 56,4% перевищили торговельний оборот за аналогічний період 2007-го. Експорт до ЧР збільшився на 23,5%, імпорт в нашу область зріс на 58,7%. Зросла питома вага Чехії в загальнообласному обсязі торгівлі з 12,8% за 6 місяців 2007 року до 14,7% за січень-червень 2008-го. Зовнішньоторговельний оборот послугами за 1 півріччя цього року з ЧР склав 1,241 млн. дол. США, тобто на 81,4% перевищив обсяги відповідного торгівельного періоду. Експорт послуг збільшився на 9,1%, імпорт чеських послуг зріс у 26,7 разів. Частка країни в загальнообласних обсягах нинішнього року становила 2,7%.

Досить продуктивно взаємодіють суб'єкти господарювання області з бізнесовими структурами Чехії і щодо залучення інвестиційних ресурсів. Із 813 підприємств з іноземним капіталом 73 працюють за участю чеських інвестиційних коштів, обсяг яких складає 8,184 млн. дол. США. Загалом же частка чеських інвестицій у загальнообласних обсягах становить 2,2%. Із загальноукраїнських інвестицій, що надійшли з Чеської Республіки, 10,1% припадає на Закарпаття.

За видами економічної діяльності чеські інвестиції розміщені наступним чином: у промисловість (у т.ч. переробну) – 58,5% від загального обсягу, куди входить виробництво харчових продуктів – 9,8%, легка промисловість – 4,7%, обробка деревини – 9,2%, хімічна промисловість – 3,0%, металургійне виробництво – 22,3%, машинобудування – 8,2%, інші галузі – 1,3%; у сільське господарство – 5,8%; у будівництво – 0,5%; у торгівлю – 19,5%; у готельно-ресторанний бізнес – 15,4%; в інші види діяльності – 0,3%.

Серед успішних українсько-чеських підприємств слід назвати ДП "Лавімонт", ТОВ "Європас", ТОВ "Фрутімпекс", ТОВ "Мразек-МТ", ТОВ "Шатонекс", ТОВ "Амід", ТОВ "Корал", ТОВ "Шаянські мінеральні води", ТОВ "Бау-Маркон", ПП "Конон", ТОВ "Ізотекс", ТОВ "Арго Україна", ТОВ "Фімадофф", ТОВ "Яніс Трейд". Гості з Чехії мали змогу ознайомитися з діяльністю ЗАТ "Єврокар", де складають автівки "Шкода Октавія" та "Шкода Фабія", а також "Фольксваген", "Сеат", "Ауді".

Вітаючи учасників ділового зібрання, Надзвичайний і Повноважний Посол ЧР в Україні Ярослав Башта підтвердив практично необмежені можливості взаємодії двох дружніх народів. "Як наш експортний партнер, – підкреслив він, – ваша держава попереду таких країн, як Японія, Індія чи Китай. А обсяг експорту до України сягає тих же масштабів, що й експорт до Китаю і Японії разом або до всієї Африки". Членство України в СОТ і наближення її до євроатлантичних структур є достатньою гарантією для чеських інвесторів використати можливості, які ваша держава пропонує", – додав Я. Башта і висловив переконання, що зустріч сприятиме активізації торговельно-економічної співпраці між нашими країнами на регіональному рівні та встановленню нових підприємницьких контактів.

Запевнення підтримки і сприяння українським суб'єктам господарювання прозвучало й у виступі Генерального консула ЧР у м. Львові Ладислава Градила.

Головним дійством зібрання стало безпосереднє спілкування ділових людей. Представники 10 підприємств із Чеської Республіки за столом переговорів знаходили спільні інтереси із представниками 25 підприємств Закарпатської та Львівської областей, що відповідали їх профілю діяльності. Сфери зацікавленості чеських підприємців щодо налагодження співпраці стосувалися будівництва (промислові, водні, екологічні об'єкти), переробки штучних матеріалів-відходів, електропроекування та інсталяції, фармакології і стоматології, виробництва солодкої (шоколадної) продукції, вин, шампанського та ін.

Того ж дня в рамках бізнес-зустрічі на базі одного з членів Закарпатської ТПП – готельного комплексу "Дружба" відбулася виставка текстильних виробів та показ моделей одягу відомих чеських дизайнерів.

Ольга Юсипович,
головний спеціаліст по роботі з членами
Закарпатської ТПП, кадровий і оргбюро.

На фото: президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар, Надзвичайний і Повноважний Посол Чеської Республіки в Україні Ярослав Башта, Генеральний консул ЧР у Львові Ладислав Градил, консул ЧР у Львові Франтішек Локай.

УКРАЇНА-СЛОВАЧЧИНА

ЗАСІДАННЯ УКРАЇНСЬКО-СЛОВАЦЬКОЇ ДІЛОВОЇ РАДИ

Словацька Республіка посідає чільне місце в зовнішній політиці України і є надійним її партнером у здійсненні курсу на європейську та євроатлантичну інтеграцію. Це підтверджує нині успішний розвиток українсько-словацьких відносин, що характеризується виходом на рівень конструктивного партнерства в усіх сферах життєдіяльності. Зміцнювати таке партнерство, сприяти тісним і продуктивним контактам між українським і словацьким бізнесом покликана й Ділова рада – дорадчий орган торгово-промислових палат України і Словаччини.

Рік, що минув з часу проведення останнього засідання в Києві, був щедрим не лише на заходи, націлені на поглиблення транскордонного і міжрегіонального співробітництва, а й на події, що відбувалися і продовжують відбуватися в Європі та світі (насамперед, розширення зони Шенгену та вступ нашої держави до Світової організації торгівлі) і мають безпосередній вплив на розбудову українсько-словацьких взаємин, – констатували учасники п'ятого робочого засідання Українсько-словацької ділової ради. 24 вересня вони зібралися в м. Попрад (СР), щоб розглянути напрацьовані результати й окреслити нові можливості та перспективи для поглиблення двосторонньої співпраці.

Дипломатичний корпус України в Словаччині на діловому зібранні представляли Надзвичайний та Повноважний посол України в Словацькій Республіці Інна Огнівець, консул Генерального консульства України у м. Пряшів Юрій Колядинський, почесний консул України у м. Попрад Петро Токач. Із словацької сторони українську делегацію на чолі з першим віце-президентом ТПП України Віктором Яновським приймали начальник управління міжнародної співпраці ТПП Словаччини Йозеф Райтар, президент Пряшівської ТПП Гелена Вірчікова. На зустрічі був присутній заступник радника торгово-економічного відділу Посольства СР в Україні Радован Васіл.

Позитивна динаміка зростання економік і безпосереднє сусідство обох країн, наявність великого досвіду співробітництва між окремими підприємствами є добрим підґрунтям для налагодження нових контактів та розробки і реалізації нових проектів, – було підкреслено у виступах співголів Українсько-словацької ділової ради: української частини – члена Ради ТПП України, президента Закарпатської ТПП Отто Ковчара, словацької – члена правління акціонерного товариства "Fergona" Маріана Хоми.

Відзначалося зростання впродовж останнього часу зовнішньоторговельного обороту між Україною і Словацькою Республікою. Ця тенденція зберігається і цього рік. За даними Держкомстату України обсяг експорту українських товарів за перше півріччя 2008 року на 38,4% перевищив показник відповідного періоду року попереднього і склав 442,4 млн. дол. США. Обсяг імпорту зі Словаччини збільшився у 2,1 раза і дорівнював 410,5 млн. дол. США. І хоча взаємна торгівля цього року може сягнути 1 млрд. доларів, на думку експертів, по-

тенціал українсько-словацького економічного співробітництва є набагато більшим. Це буде залежати від переходу з простих товарообмінних схем на більш глибокі форми співробітництва.

Як зауважили представники словацької делегації, очолюваної віце-президентом Словацької ТПП Юліусом Костолни, Словаччина вважає Україну одним із важливих партнерів у політичній, економічній, торговій, інвестиційній сферах. Зростає зацікавленість словацьких суб'єктів господарювання у налагодженні багатосторонньої кооперації з українськими партнерами. Разом із тим існують і невирішені проблеми, які перешкоджають активній співпраці і стосуються, зокрема, питання повернення ПДВ, сертифікації продукції, браку доступної інформації про можливості інвестування, відсутності прямого повітряного міждержавного сполучення тощо.

Українські учасники засідання охарактеризували основні причини недостатнього використання наявного потенціалу у торговельно-економічних відносинах держав; пропонували до розгляду конкретні перспективні сфери подальшої взаємодії, у тім числі – з реалізації низки спільних міжнародних програм і проектів; порушували проблемні питання, що стосуються вантажних перевезень при перетині словацько-українського кордону, а також ускладнень при оформленні та видачі віз українським громадянам у консульських установах Словаччини в Україні після приєднання СР до країн Шенгенської зони. Ішлося і про деякі зміни в торговельному режимі, які впливають із набуттям Україною членства у Світовій організації торгівлі.

Серед інших питань обговорювалися практичні аспекти залучення інвестицій в економіку обох країн, розбудова співробітництва в сільському господарстві й промисловому виробництві. Окремий наголос було зроблено на вирішенні проблем, пов'язаних із розвитком малого й середнього бізнесу, та, з огляду на це, – використання успішного словацького досвіду.

Завершилося зібрання діловими переговорами представників бізнесових кіл України та Словаччини.

За підсумками роботи засідання Українсько-словацької ділової ради в Попрадї проаналізовані й узагальнені пропозиції обох сторін національні торгово-промислові палати передадуть до відповідних міністерств і відомств своїх країн.

Отто Ковчар,
співголова Українсько-словацької ділової ради,
член Ради ТПП України,
президент Закарпатської ТПП.

На фото: консул Генконсульства України у м. Пряшів Юрій Колядинський, почесний консул України у м. Попрад Петро Токач, перший віце-президент ТПП України Віктор Яновський, Надзвичайний і Повноважний посол України в Словацькій Республіці Інна Огнівець, голова української частини Українсько-словацької ділової ради, президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар, голова словацької частини Українсько-словацької ділової ради, член правління акціонерного товариства "Fergona" Маріан Хома, віце-президент Словацької ТПП Юліус Костолни.

УКРАЇНА - ХОРВАТІЯ

"Боги хотіли прославити труди своїх рук і останнього дня зі сліз, зірок та подиху моря створили Корнати", – писав про Хорватію Бернард Шоу. На 1778 кілометрів простягнулася ця чарівлива країна вздовж узбережжя найчистішого і найпрозорішого в світі Адріатичного моря. 1185 островів і острівців виринають із бірюзової пишності Ядру (так по-хорватськи називається Адріатичне море). Вражають численні міста і містечка з дивовижними старохорватськими пам'ятками, пам'ятниками Римської епохи, ранньої Візантії, Середньовіччя і Ренесансу. Маючи тисячолітню історію, Хорватія тільки на початку 1992 року була нанесена на політичну карту Європи. Оновлена дійсність подарувала незалежній і гордій республіці невиразну раніше поліфонічність. Тут поєдналося те, що зустрічаєш на Кіпрі, в Греції і в сусідній Італії. А ще непередаваний місцевий колорит і така запаморочлива краса, яку можна побачити хіба що в чарівному сні...

Друга за площею території та чисельністю населення (4,4 млн. чол.) республіка колишньої СФРЮ Хорватія розташована у північно-західній частині Балканського півострова на перехресті між Центральною Європою і Середземномор'ям. На заході країну омиває Адріатичне море. Межує на сході з Угорщиною і Сербією, на півночі зі Словенією, на півдні з Чорногорією, на південному сході з Боснією і Герцеговиною. Хорватське Адріатичне узбережжя – одне з найпорізаніших у світі: тут налічується 1185 островів та острівців, лише 67 з яких заселені. Найбільший – острів Крк; інші великі острови – Крес, Хвар, Пагі Коркула. До великих півостровів належать Істрія та Пельєсак, найбільша затока – Кварнер. Площа суходолу держави складає 56539 кв. км, морської частини – 31138 кв. км. Берегова лінія Адріатичного моря (разом з островами) простягається на 5791 км.

Адміністративно Хорватія поділяється на 21 жупанію (округ). Столиця – м. Загреб. Більшість населення країни – хорвати (78,1%), проживає чимало сербів (12,6%). Інші меншини (угорці, італійці, боснійські мусульмани, албанці) не сягають 1%. Офіційна мова – хорватська. Домінує католицька церква, значна частина населення сповідує православ'я.

За устроєм – президентсько-парламентська демократична республіка. На чолі країни – обраний на виборах президент. Законодавча влада належить двопалатному парламенту (Сабору), судовою – Конституційному суду, Верховному та іншим судам. Грошова одиниця – куна дорівнює 100 липам (введена 1 червня 1994 р.).

Хорватія, яка багато років розвивалася в єдиному народногосподарському комплексі колишньої Югославії, ставши самостійною, об'єктивно не могла уникнути болісного розірвання відносин зі своїми старими партнерами, змін у пріоритетах розвитку, формування нової експортно-імпоротної структури і розробки нової економічної стратегії в цілому. Розпад югославського господарського комплексу відбувався в умовах воєнних конфліктів з повним припиненням взаємовідносин, що додатково ускладнювало становлення хорватської економіки. Істотних змін зазнали й економічні відносини з закордонними країнами. Основними хорватськими партнерами стали держави – члени ЄС, а питомо вага країн Східної Європи в товарообороті скоротилася в 3–4 рази. У результаті виникла тенденція до зниження експортного потенціалу країни.

Війна, відповідно великі збитки, завдані інфраструктурі і промисловим об'єктам, а також чотирирічна окупація майже чверті державної території Хорватії, внаслідок якої 25% промислового потенціалу не було включено в державну економічну систему, значно посилили вплив проблем перехідного періоду на економіку. І все ж, на початку процесу здобуття незалежності Хорватія була на вищому рівні розвитку, ніж інші республіки колишньої Югославії.

Застосування сучасних технологій, якісні управлінські структури, досвідчені спеціалісти, високий рівень продуктивності праці, готовність до ринкової конкурентоспроможності допомогли країні справитися з труднощами. Завітавши сьогодні до Хорватії, важко повірити, що країна не так давно пережила війну. Інфраструктура

практично вся відновлена, архітектурні споруди відбудовані, сервіс, дороги, рівень життя відповідають критеріям країн ЄС.

Економічна і політична ситуація в державі демонструє тривалу стабільність, яка є нормальною основою для подальшого зростання економіки. Індустрія – головна галузь Хорватії. Ще в XIX столітті тутешні підприємства виробляли скло, цемент, цеглу. Після Другої світової війни почали активно розвиватися хімічна, кораблебудівна, електрична індустрія та металургія. Нині серед провідних галузей промисловості – хімічна, верстатобудівна, металургійна, електронна, алюмінієва, паперова, деревообробна, будівельна, текстильна, взуттєва, суднобудівна, нафтова, харчова, виноробна. Важливе місце займає туристична галузь – море, чудова природа, цілюще повітря, м'який здоровий клімат завжди складали головне багатство країни. Туризм у Хорватії активно розвивався, починаючи з останньої третини XIX століття, а враховуючи, що ще римські патріції будували на тутешніх островах вілли, йому сьогодні – близько 2000 років. У сільськогосподарському секторі країни вирощується пшениця, жито, насіння соняшника, люцерна, цитрусові, виноград, оливки, цукрові буряки, інші овочеві культури. Розвинуте тваринництво, розведення риби й м'ясокуди, їх переробка.

2003 року Республіка Хорватія ухвалила закон про підприємництво, дія якого спрямована на підтримку ініціатив на місцях, надання можливості малому і середньому бізнесу активно розвиватися. Маючи основними діловими партнерами такі країни, як Німеччина, Італія, Австрія, Словенія, Боснія і Герцеговина, Хорватія експортує нафтопродукти, продукцію хімічної, харчової і текстильної промисловості, вироби зі шкіри, взуття, пластмасові вироби. Імпортує машини і транспортне обладнання, паливе і мастила, продовольство і товари тваринництва, хімікати, різноманітні промислові товари, сировину, напої та тютюн.

Після набуття членства в СОТ країна втілює в життя нову стратегію розбудови з урахуванням національної специфіки. В основі цієї стратегії – розвиток традиційного сільського господарства і переробки продуктів харчування, фармацевтичної і хімічної промисловості. Особливий акцент зроблено на суднобудуванні, за обсягами якого Хорватія посідає одне з чільних місць у світі.

Хорватія і Україна мають давні традиції дружби та взаєморозуміння. Як свідчать історичні джерела, хорвати прийшли на простір між Дунаєм та Адріатичним морем майже півтори тисячі років тому з території сучасної України – з Карпатського регіону. Власне, підґрунтя дружніх взаємин між українським і хорватським народами закладене ще в середині XVIII століття з появою перших українських переселенців у Хорватії, які належать до найстарішої української діаспори за межами України. Активні українсько-хорватські відносини розпочалися в сімдесятих роках XX століття, коли між Українською та Хорватською республіками існували тісні контакти в рамках радянсько-югославського співробітництва.

За нових умов Республіка Хорватія визнала незалежність України однією з перших – 5 грудня 1991 року. Україна, зі свого боку, як перша країна-член ООН визнала незалежність Хорватії 11 грудня того ж року. Дипломатичні відносини між нашими державами були встановлені 18 лютого 1992 року. Посольство Хорватії в Україні започаткувало свою діяльність у грудні 1992 року, а Посольство України в Загребі – у лютому 1995-го. Вклад в інтенсифікацію українсько-хорватських взаємин вносить і діяльність Почесного консульства України, яке в жовтні 2003 року відкрите в м. Задар.

Наразі розвиток відносин між Україною і Хорватією можна охарактеризувати як динамічний, зі сталою тенденцією до активізації. Проблемні питання у політичному діалозі між нашими державами відсутні. Обидві країни неодноразово наголошували на готовності до взаємовигідного співробітництва як на двосторонньому, так і багатосторонньому рівнях. Україна і Хорватія ефективно взаємодіють на світовій арені, маючи спільні підходи до вирішення гострих питань міжнародного життя, діючи виключно в рамках міжнародного права та рішень міжнародних організацій. Успішно розширюється співпраця і в галузі науки, освіти та культури, в основі чого – глибокі культурно-історичні традиції.

Свідченням активізації торговельно-економічних взаємин між нашими країнами стало створення у 2002 році Міжурядової українсько-хорватської комісії з питань торговельно-економічного та наукового технічного співробітництва.

Упродовж останніх років позитивна тенденція спостерігається в розвитку українсько-хорватських торговельно-економічних зв'язків. Обсяги торгівлі товарами між Україною та Хорватією в 2007 році склали 160,7 млн. дол. США, що становило 0,15% в загальному обсязі зовнішньої торгівлі нашої держави. Експортовано товарів з України на суму 104,9 млн. дол. США, тобто на 33,7% більше за обсяги 2006 року. Хорватський імпорту в Україну склав 55,8 млн. дол. США і перевищив обсяги 2006 року на 48,3%. Позитивне сальдо зовнішньоторговельного балансу України з Хорватією – 49,1 млн. дол. США. Обсяги торгівлі між Україною і Хорватією за 10 місяців 2008 року досягли 178,5 млн. дол. США, в тому числі експортовано товарів на 126,0 млн. дол. США, завезено в Україну товарів з Хорватії на 52,5 млн. дол. США. Прирости склали: з експорту – 44,5%, з імпорту – 25,7%.

Розвиток міжрегіональної співпраці між нашими країнами можна прослідкувати на прикладі нашого краю. За даними головного управління статистики в Закарпатській області, загальний обсяг зовнішньої торгівлі з Хорватією за 2007 рік склав 502,3 тис. дол. США, або збільшився у порівнянні з 2006 роком на 11,4%. Частка країни в загальнообласному обсязі зовнішньоторговельного обороту становила лише 0,1%, а в торгівлі України-Хорватії – 0,3%. Експортовано товарів на 106,2 тис. дол. США, імпортовано – на 396,1 тис. дол. США. Експорт товарів до Хорватії, порівнюючи з обсягами 2006 року, збільшився на 28,1%, імпорتنі поставки зменшилися на 7,6%. Експорт складався з органічних хімічних з'єднань. Імпортувалися з

Хорватії продукти із зернових культур, машини та електроустаткування, наземні транспортні засоби. За 11 місяців 2008 року обсяги зовнішньої торгівлі з Хорватією становили 1062,2 тис. дол. США. З них експортовано товарів на 332,3 тис. дол. США, імпортовано – на 729,9 тис. дол. США. Проти аналогічного періоду 2007 року обсяги зовнішньої торгівлі з цією країною зросли в 2,4 раза, при чому експортні поставки збільшилися в 3,6 раза, імпорتنі – 2,1 раза.

Отже, інтенсифікація українсько-хорватського діалогу на найвищому рівні, розширення договірно-правової бази, активізація торговельно-економічних взаємин підтверджує налаштованість двох країн на подальший розвиток багатостороннього співробітництва. Позитивних результатів досягнуто у переговорах щодо взаємодії у процесах європейської та євроатлантичної інтеграції, розширення ділових контактів, поглиблення інвестиційної співпраці, збільшення товарообігу, розбудови гуманітарних відносин.

Важливим напрямом визначено створення ефективної моделі економічної взаємодії – системної, комплексної, адекватної спільним державним інтересам. Перспективною, зокрема, вбачається співпраця у таких сферах, як літако- та машинобудування, медицина і фармакологія, туризм і рекреація, промислове й сільськогосподарське виробництво, будівельна індустрія, транспортна та готельно-туристична інфраструктура. Хорватія зацікавлена імпортувати продукцію української металургії, зокрема сталевий лист для своїх суднобудівних заводів. Велику перспективу має експорт української електроенергії. Окрім того, існує зацікавленість у придбанні українських труб для будівництва нафто- та газопроводів територією країни та для використання в комунальному господарстві.

Ольга Ян.

Ділова місія підприємців до Хорватії

У розбудові українсько-хорватського співробітництва на теренах нашого краю належну роль відіграє Закарпатська торговельно-промислова палата. Вісім років триває закріплена угодою плідна співпраця з Господарчою палатою Осієкського жупанатства. У прагненні знайти спільні сфери діяльності, де інтереси ділових людей обох країн не лише перетинаються, а й матимуть дієве майбутнє, за сприяння ЗТПП представники закарпатських, а також залучених з інших регіонів України підприємств відвідують Хорватію, зустрічаються з потенційними партнерами, вивчають їх новітні технології безпосередньо на виробництві, закладають основу майбутньої успішної співпраці. А ще демонструють свої експортні можливості, знайомлять з інвестиційними проектами у пріоритетних галузях, якими цікавляться хорвати.

Своєю чергою, хорватські підприємці проявляють активність щодо ближчого знайомства з нашою областю і з бізнесовими намірами організовують місії в Закарпаття, беруть участь у ділових зустрічах "Міжнародні контактні дні", які проводить палата. Логічним продовженням такого діалогу стало й підписання протоколу намірів про взаємодію з Вуковарсько-Сремською господарчою палатою. Найближчим часом передбачається укладання ще однієї угоди про співробітництво, цього разу з Господарчою палатою міста Загреб. Саме з представниками підприємств – членів регіональної палати хорватської столиці зустрічалися цього літа українські учасники традиційної ділової місії до Хорватії, організованої Закарпатською ТПП.

Місії передувала зустріч у Києві президента ЗТПП Отто Ковчара з Надзвичайним і Повноважним Послом Хорватії в Україні Жельком Кіриничем та його радником з економічних питань Майєю Домішлянович, на якій було обговорено перспективні напрями двостороннього співробітництва.

Із огляду на перспективи налагодження взаємодії між суб'єктами господарювання обох країн у ході ділової поїздки вітчизняні підприємці, що представляли сферу туризму, деревообробну, видобувну та сільськогосподарську галузі, провели в Загребі мультимедійну презентацію економічних, інвестиційних, туристичних можливостей України і Закарпаття зокрема. Зі своїм економічним потенціалом знайомила і хорватська сторона, разом з тим засвідчивши значну зацікавленість до співпраці з українськими діловими партнерами. На зустрічі було представлено Хорватську господарчу палату – одну з найстаріших європейських інституцій, що включає 20 палат з кожної жупанії та охоплює членством понад 70 тисяч суб'єктів господарювання.

Враховуючи, що за останні кілька років Хорватія створила справжню національну систему автобанів, а також має значний досвід із будівництва митних переходів, серед важливих аспектів

програми поїздки української делегації було встановлення прямих контактів із представниками хорватських шляхо-, водно- і мостобудівних організацій з метою залучення до співпраці та використання їх досвіду для відбудови і покращення об'єктів інфраструктури в Закарпатті, які відчутно постраждали під час цьогорічного паводку.

Підприємці обох країн скористалися можливістю налагодити ділові контакти і досягли домовленостей щодо розширення співробітництва в туристичній і деревообробній галузях, поставання до Хорватії продукції сільського господарства та ін. У колі присутніх на зустрічі представників Посольства України в Республіці Хорватія та керівників регіональних палат – Загребської господарчої палати Златана Фрьоліха і Закарпатської Отто Ковчара – відбулося предметне обговорення шляхів нарощення системної взаємодії українських і хорватських суб'єктів господарювання. Сторони домовилися підготувати до підписання проект угоди про співробітництво між двома палатами, покликаної стимулювати подальше розширення співпраці бізнесових кіл двох країн на регіональному рівні.

Ще одна нагода поспілкуватися діловим людям випала наприкінці липня вже в Ужгороді – у Закарпатській ТПП керівники хорватського підприємства "Drvo-Final" провели переговори з представниками бізнесових кіл нашої області щодо реалізації в Хорватії бізнес-проекту з організації деревообробного виробництва орієнтовною вартістю 3 млн. євро.

Юрій Снетков,
начальник Хустського відділення Закарпатської ТПП.

УКРАЇНА - АВСТРІЯ

Австрія – це неповторне зачарування Східних Альп, що потопують у смарагдових лісах. Схили гостроверхих хребтів помрежані річками, льодовиками та засніженими спусками, у долинах виблискують дзеркала озер. Поруч притаїлися ошатні колоритні містечка зі старовинними церквами, дерев'яними садибами та напрочуд гостинними мешканцями. Кажуть, навіть повітря тут наповнене музикою. Батьківщина Моцарта, Шуберта, Штрауса – Австрія живе в несуетному розміреному ритмі старої Європи: з розкішшю і вишуканістю палаців головного міста вальсу – Відня, з величчю архітектурного ансамблю середньовіччя – Граца, з неповторною мелодійністю музичної столиці – Зальцбурга. Славиться Австрія на весь світ і високогірними курортами, гірськолижними довжезними й крутими трасами.

Розташована в центрі Європи, в басейні Дунаю, Австрійська Республіка займає площу 83,9 тис. кв. км. Межує на півночі з Німеччиною і Чехією, на сході – зі Словаччиною і Угорщиною, на півдні – зі Словенією та Італією, на заході – зі Швейцарією та Ліхтенштейном. Велику частину території займають Східні Альпи (найбільша вершина – гора Гросглокнер, 3797 м) та їх передгір'я.

Країна має федеральний устрій і складається з дев'яти земель: Верхня Австрія (Лінц), Нижня Австрія (Санкт-Пльєтен), Бургенланд (Айзенштадт), Штирія (Грац), Зальцбург (Зальцбург), Тіроль (Інсбрук), Форарльберг (Брегенц), Каринтія (Клагенфурт), Відень (Відень). Столиця – місто Відень.

Австрія – демократична, парламентарна і федеральна республіка. Глава держави і виконавчої влади – президент. Глава уряду – федеральний канцлер. Законодавчий орган – двопалатний парламент (Національна і Федеральна ради). У кожній землі є своя конституція і свій парламент – ландтаг.

Багата історія Австрії визначалася, насамперед, її географічним положенням на перехресті цивілізацій і культур, зокрема романської, німецької і слов'янської. Знахідки найдавніших людей на території країни відносять до епохи палеоліту. На межі нової ери тут жили різні племена, переважно кельтського походження. Перша письмова згадка про Австрію – "Ostarrîchi" (старонімецькою – східна країна) датується 996 роком. За часів правління Бабенбергів у X столітті австрійські кордони були істотно розширені на південь і схід, а резиденція династії – Відень – стала столицею країни.

Під пануванням могутньої династії Габсбургів, які через вдале укладення політичних шлюбів й успадкування земель значно розширювали кордони імперії, Австрія перебувала з 1273-го. Найбільшими реформаторами серед них вважають Марію Терезію, що зійшла на трон у 1740 році, та її сина Йосипа II. За часи їхнього правління було запроваджено централізований контроль, засновано сферу соціальних послуг, реформовано армію і економіку, відмінено кріпацтво, введено систему загальної освіти, проголошено свободу віросповідання.

Як і вся Європа, Австрія випробувала на собі наслідки Французької революції і правління Наполеона Бонапарта – вона втратила велику частину своїх володінь і зон впливу. У 1804 році кайзером Францом I була проголошена Австрійська імперія. Священна Римська імперія, корона якої майже протягом чотирьох сторіч фактично передавалася за спадком у сім'ї Габсбургів, припинила своє існування у 1806-му. Проте, після Віденського конгресу 1814–1815 років Австрія знову посилала свої позиції на теренах Європи.

Революційні події 1848–1849 років охопили всі провінції країни. Уряд був змушений піти на поступки, найважливішими серед яких стали ліквідація панщини, опублікування конституції та скликання рейхстагу. Необхідність досягнення компромісу з правлячими колами окремих частин імперії спонукала до створення 1867 року дуалістичної Австро-Угорської монархії під короною імператора Франца Йозефа I.

Невдалі воєнні дії, посилення економічної та політичної кризи наприкінці Першої світової війни призвели до розпаду Австро-Угорщини. Восени 1918-го Австрія вперше була проголошена республікою. Конституція, ухвалена в 1920 році, передбачала введення посади президента з представницькими функціями та двопалатного законодавчого органу. Нова республіка, залишившись без головного джерела постачання продовольства і вугілля, стикнулася із серйозними економічними проблемами. Потрібен був час, аби реорганізувати економіку і досягти певного рівня добробуту. Світова економічна криза, що почалася в 1929 році, ще більше ускладнила ситуацію. Країна значною мірою залежала від зовнішньої допомоги, і тільки в 1937 році змогла створити власну економічну базу.

Після приєднання Австрії у 1938-му до Німецького рейху економіка республіки почала працювати на нацистську військову машину. У Другій світовій війні 1939–1945 років Австрія брала участь як складова частина Німеччини. Післявоєнний поділ країни державами-переможницями призвів до повної перебудови австрійської економіки. Причём вирішальне значення мали План Маршалла та інші форми допомоги з боку США. З 1945-го по 1955 рік значна частина економіки країни не перебувала під австрійським контролем, тож не могла повноцінно розвиватися.

Державний суверенітет країна здобула тільки у 1955 році. Того ж року Австрія оголосила нейтралітет щодо участі в будь-яких військових блоках і угрупованнях. Стрімкий розвиток економіки припав на період з кінця 50-х до середини 70-х років. На початку наступного десятиліття зростання сповільнилося аж до 1988 року. Міжнародний економічний спад, зменшення експорту і високі темпи інфляції у 1992-му викликали нове сповільнення темпів розвитку.

Зростання споживчого попиту в сусідніх з Австрією країнах Східної Європи в середині 90-х років сприяло пожевненню економіки країни. У 1993-му уряд приступив до реалізації великої програми приватизації промислових холдингів у рамках загального плану залучення іноземних інвестицій. Адаже понад 70% австрійських підприємств згідно з Потсдамськими угодами з 1946 року перебували у державній власності. Серед них – найбільші комерційні банки, значна частина підприємств важкої, нафтовидобувної і нафтопереробної промисловості. У 1995 році Австрія вступила до Європейського Союзу, що дозволило завершити її інтеграцію у спільний ринок.

Сьогодні в загальноєвропейському контексті Австрія характеризується вищою від середньої динамікою економічного розвитку та низькими показниками рівня безробіття. Це одна з найстабільніших країн у світі, в якій зафіксовано малий рівень інфляції, зупинено зростання державної заборгованості, бюджетна політика спрямована на формування збалансованого бюджету.

У структурі австрійської економіки домінують, головним чином, малі та середні підприємства. Понад 20% промислової продукції створюється у державному секторі. Найважливішими галузями промисловості вважаються машинобудування та виготовлення металевих конструкцій, харчова, хімічна, автомобільна, електротехнічна та електронна, а також деревообробна та паперова.

Для економіки Австрії – як промислової країни з невеликим внутрішнім ринком – зовнішня торгівля має особливе значення. 2007 року було зафіксовано значне зростання австрійського експорту на 10,5%. У числовому вираженні зростання становило 114,7 млрд. євро, а експортна квота (експорт товарів та послуг у % до ВВП) прогнозується на рівні 57,9%. У порівнянні з попереднім роком зросли також показники імпорту і склали 114,3 млрд. євро.

Найважливіші торгові партнери Австрії – Німеччина, Італія, США, Швейцарія і Франція. Територіальна близькість до країн Центральної та Східної Європи є однією з основних причин для зростання значення торгівлі й економічної співпраці з ними. Частка австрійського експорту в цей регіон склала в 2007 році 18,7%.

До основних груп експорту належать машини й устаткування, вантажні автомобілі та запчастини для них, метал і металеві вироби, медичні та фармацевтичні товари, папір і картон, полімери та полімерні вироби, продукти харчування і напої. Особливе значення має також експорт послуг, при чому туризм, особливо гірськолижний, займає перше місце.

Юрій Чейпеш.

УКРАЇНСЬКО-АВСТРІЙСЬКА БІЗНЕС-ЗУСТРІЧ В УЖГОРОДІ

За обсягами двосторонньої торгівлі товарами та послугами Австрійська Республіка входить до десятки провідних партнерів нашої держави та є її ключовим інвестором, займаючи четверту позицію серед найбільших іноземних інвесторів в Україні. Австрійський капітал успішно працює в банківському секторі, на страховому ринку, ринку будівництва та виробництва товарів широкого споживання, у торгівлі та металургійній промисловості. Станом на перше квітня нинішнього року Австрія інвестувала в економіку України 2352,8 млн. дол. США.

За інформацією Держкомстату України, обіг товарів і послуг між Україною і Австрією за 2007 р. становив 1,573 млрд. дол. США. Причём український експорт зріс на 34% і склав 611,0 млн. дол. США, імпорт із Австрії за цей же період – 962,0 млн. дол. США з показником приросту 26%. Позитивна тенденція зберігається й нині. За 6 місяців 2008 року експорт товарів і послуг до Австрії становив 401,0 млн. дол. США, імпорт – 650,8 млн. дол. США.

Наразі в зовнішньоекономічній політиці уряду України Австрія розглядається як важливий зовнішньоекономічний партнер, при цьому наша держава розраховує збільшити власний експорт товарів і послуг на австрійський ринок і якісно та кількісно поліпшити присутність українського бізнесу на австрійському ринку.

Однією з форм поглиблення та розширення взаємовигідних торговельно-економічних зв'язків є безпосереднє спілкування представників бізнесових кіл України й Австрії. Упродовж останніх років такі контакти відбуваються в рамках здійснення австрійських економічних місій у різних регіонах нашої держави. Зазвичай, підприємці приїжджають із пропозиціями, що особливо можуть зацікавити українських виробників. Із огляду на це, ретельно відбираються фірми, які мають що запропонувати українським споживачам, тим більше, коли їх продукція, якісніша, ніж в Україні, або ще незнана, нова на нашому ринку. Є серед них постійні учасники економічних місій, тобто ті, хто вже окреслив перспективи для розвитку своєї діяльності. Для інших Україна відкривається вперше, вони, власне, тільки "зондують ґрунт". У цілому ж, для австрійців наша держава – надзвичайно великий ринок, де купівельна спроможність зростає з кожним роком. Тим паче, цей ринок зовсім близько, майже по сусідству. Через те й вкладати капітал в Україну зручніше – адже в австрійській економіці 90% становлять малі та середні підприємства.

Зрештою, європейське та євроатлантичне спрямування України, її членство у Світовій організації торгівлі передбачає достатньо високу динаміку розвитку українсько-австрійських торговельно-економічних відносин. Це вкотре підтвердив бізнес-форум, організований Торговим відділом Посольства Австрії в Україні та Закарпатською торгово-промисловою палатою, що 19 червня зібрав в Ужгороді у ході австрійської економічної місії представників 25 відомих австрійських фірм і понад 100 українських представників підприємств та бізнесових структур із Закарпатської, Львівської, Волинської, Івано-Франківської, Тернопільської, Чернівецької, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Рівненської областей.

Австрійські підприємці прибули в наш край для пошуку поставальників і партнерів у галузях, сфери діяльності яких охоплюють будівельну індустрію, машино- і приладобудування, автомобільну промисловість, транспорт і логістику, ливарне виробництво та металообробку, виробництво і монтаж про-

мислового обладнання, деревообробне та меблеве виробництво, технічне оснащення для водопостачання й охорони довкілля, торгівлю металом і металевими виробами, постачання обладнання для ресторанів і готелів, виробництво картонно-паперової продукції, кадровий лізинг, прикладне програмування та ін. Цікавило австрійських підприємців і партнерство у створенні спільних підприємств у різних галузях.

Вітаючи ділове зібрання, торговий радник Посольства Австрії в Україні Грегор Постль наголосив: "Австрія дуже зацікавлена у співробітництві з Україною. Щоразу австрійські підприємці відкривають для себе нові сфери економіки вашої країни, де можна взаємодіяти. Взагалі, наші держави мають довговічну історію взаємин. За інформацією Австрійсько-українського товариства у Відні, вона сягає XII століття. Сучасні торгово-економічні відносини між нашими країнами активізувалися на початку 90-х років минулого століття. Австрія належала й до перших держав, які після проголошення Україною незалежності одразу встановили з нею дипломатичні відносини. Вже кілька років у парламенті Австрійської Республіки існує парламентська група австрійсько-української дружби, що підтримує євроінтеграційні наміри України. Отож для плідної співпраці є всі передумови та достатній потенціал".

Президент Закарпатської торгово-промислової палати Отто Ковчар підкреслив позитивну динаміку зростання товарообороту Закарпаття з Австрією. За даними обласного управління статистики, загальний обсяг зовнішньої торгівлі з цією країною в 2007 році склав 160,3 млн. дол. США, тобто зріс у порівнянні з попереднім роком на 10,3%. Зовнішньоторговельна частка області у загальноукраїнському обсязі торгівлі з Австрією торік становила 13,0%. Експортовано товарів до Австрії на 90,4 млн. дол. США, що на 0,9% менше, ніж у 2006-му. На 29,3% зріс імпорт товарів з Австрії і склав у 2007 році 69,9 млн. дол. США. Як і раніше, зберігалось позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами з цією країною, яке становило 20,5 млн. дол. США. За перше півріччя 2008-го загальний обсяг зовнішньої торгівлі товарами з Австрією перевищив показник аналогічного періоду минулого року на 20,7% і склав 89,9 млн. дол. США. Частка країни в загальнообласних обсягах зовнішньоторговельного обороту становила 5,6%. На 31,1% у порівнянні з минулорічними обсягами збільшилися і темпи експорту товарів до Австрії, імпорт же зріс на 7,5%. Сальдо зовнішньоторговельного балансу області з Австрією в січні-червні нинішнього року позитивне і дорівнює 19,2 млн. дол. США.

У загальноукраїнських обсягах зовнішньої торгівлі послугами з Австрією частка Закарпаття в 2007 році складала 3,9%. Було експортовано послуг на 9,6 млн. дол. США, імпортовано – на 4,1 млн. дол. США. За січень–червень 2008-го надано та отримано послуг на загальну суму 10,3 млн. дол. США, з якої експортовано до Австрії послуг на 8,6 млн. дол. США, імпорт австрійських послуг склав 1,7 млн. дол. США.

Упевненість у результативності роботи форуму бізнесменів і сподівання на його внесок у зміцнення вже традиційних економічних зв'язків між Австрією та Україною висловив заступник голови Закарпатської обласної ради Михайло Мартин: "Гадая, сьогоднішня неформальна зустріч представників органів влади і бізнесових кіл Австрії та України, експертів і практиків послужить новим, потужним імпульсом для всебічного поглиблення існуючих партнерських взаємин між обома країнами в умовах розширеного Євросоюзу, адже взаємовигідне партнерство, мінімізація існуючих перешкод і бар'єрів у торговельно-економічній та інших сферах через регіональне співробітництво стає визначальним чинником загальноєвропейського інтеграційного процесу, що здатне розв'язати чимало проблем, накопичених упродовж десятиліть".

У ході переговорів – найважливішої частини ділового форуму – учасники висловлювали міркування щодо здійснення експортно-імпорتنних операцій, налагодження спільного виробництва, інвестиційної діяльності. Австрійські підприємці цікавилися практичними аспектами функціонування українського ринку, обговорювали перспективи співпраці з наперед підібраними за профілем діяльності українськими потенційними партнерами. Перший же день роботи австрійської економічної місії приніс добрий результат – підписано десять контрактів.

Юлій Рогаль,
провідний спеціаліст відділу ЗЕЗ Закарпатської ТПП.

УКРАЇНА-УГОРЩИНА

“Разом у Карпатському регіоні – разом у бізнес-змаганні”

Угорське місто Мішкольц 2 грудня приймало представників громадських організацій і бізнесових кіл Угорщини, України, Словаччини та Румунії – учасників Міжнародного економічного форуму під промовистою назвою “Разом у Карпатському регіоні – разом у бізнес-змаганні”, що проходив за підтримки Міністерства економіки та національного розвитку Угорської Республіки. Організаторами з угорської сторони виступила Торгово-промислова палата області Боршод-Абауй-Земплен, з української – Закарпатська торгово-промислова палата.

Делегацію Закарпатської ТПП, куди ввійшли директор ТОВ “Камелія-Тур” В. Шевченко, приватні підприємці А. Вака, Р. Єгоров, О. Канцедал, В. Штефуца, секретар українсько-угорської секції ТПП України К. Зейкан, очолив президент Закарпатської ТПП О. Ковчар.

Учасників заходу привітав президент Торгово-промислової палати області Боршод-Абауй-Земплен Т. Бігал. Із доповіддю про підготовку та систему подання грантів до фонду “Рідна земля” виступив начальник департаменту Кабінету Міністрів УР Г. Райнаї. Заступник начальника управління Міністерства економіки та національного розвитку УР Г. Герні у своєму виступі зосередив увагу слухачів на можливостях зміцнення позицій на галузевих ринках як безпосередньо на території своїх країн, так і за кордоном шляхом цивілізованого партнерського змагання, поширення передового підприємницького досвіду. Про посередницьку діяльність у системі підтримки закордонних угорців розповіла

генеральний директор ЗАТ “Корвінус” (УР) А. Лештак. Заступник начальника управління Національної агенції розвитку (УР) В. Толдеші ознайомила учасників з можливостями подання спільних грантів із закордонними партнерами.

По закінченні виступів відбулися переговори підприємців з Угорщини, Словаччини, Румунії та України. А президенти торгово-промислових палат області Боршод-Абауй-Земплен – Т. Бігал і Закарпатської – О. Ковчар обговорили можливі напрями подальшої взаємодії, що мають лягти в основу нової Угоди про співпрацю.

На фото (в центрі): президент ТПП області Боршод-Абауй-Земплен Томаш Бігал, секретар ТПП області Боршод-Абауй-Земплен Анна Баан, президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар.

ЗАСІДАННЯ СЕКЦІЙ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВИХ ПАЛАТ

Одним із дієвих інструментів взаємодії торгово-промислових палат України й Угорщини є Українсько-угорська секція ТПП України, створена 2001 року на базі Закарпатської ТПП. У постійному зв'язку з Угорсько-українською секцією ТПП Угорщини, що працює при ТПП області Саболч-Сатмар-Берег, з Торгово-економічною місією у складі Посольства України в Угорщині, з Угорським бюро з розвитку торгівлі “ITD Hungary”, регіональними палатами та іншими партнерськими організаціями, Українсько-угорська секція спрямовує свою діяльність на розвиток і поглиблення двостороннього торгового-економічного співробітництва між суб'єктами підприємництва, успішно забезпечуючи використання переваг і можливостей, що гарантують підприємцям обох країн торгово-промислові палати.

Чергове спільне засідання Угорсько-української та Українсько-угорської секцій відбулося 15 грудня в Будапешті. Українську делегацію очолював перший віце-президент ТПП України В. Яновський. До її складу ввійшли президент Закарпатської ТПП О. Ковчар, президент Українсько-угорської секції ТПП України, директор ТОВ “ВІЖИ-3000” Ю. Гецько, секретар Українсько-угорської секції, начальник відділу зовнішньоекономічних зв'язків Закарпатської ТПП К. Зейкан, директор Закарпатської філії ВАТ УСК “Дженералі Гарант” В. Матяшовський, директор ТОВ “Закарпатський завод малих архітектурних форм” В. Устич, директор ТОВ “ІВА-Профі” С. Іовна.

Згідно зі спільним планом заходів у рамках об'єднаного засідання секцій проходив діловий форум, організований ТПП Угорщини за сприяння Закарпатської ТПП, у якому взяли участь понад 100 суб'єктів господарської діяльності Угорщини та України, представники центральної виконавчої влади Угорської Республіки, дипломатичного корпусу України в Угорщині, регіональних торгово-промислових палат, громадських і наукових організацій.

До учасників ділового зібрання з привітанням звернулись президент ТПП Угорщини Л. Парраг та перший віце-президент ТПП

України В. Яновський. Вони запевнили, що центральні палати обох країн і надалі прикладатимуть максимум зусиль для розвитку та зміцнення двосторонніх торговельно-економічних зв'язків між представниками бізнесу Угорщини й України. Підтвердженням цих намірів стало укладення нової Угоди про співпрацю між ТПП області Боршод-Абауй-Земплен та Закарпатською ТПП.

Виступаючи на форумі, радник з економічних питань Посольства України в УР А. Гупало зробив аналіз економічного становища та розвитку підприємництва в Україні, ознайомив учасників з нормативними та законодавчими вимогами щодо налагодження та провадження бізнесу в нашій державі. Заступник начальника управління Міністерства економіки та національного розвитку УР Г. Герні акцентував увагу слухачів на можливостях співпраці підприємців країн Карпатського регіону.

Генеральний секретар ТПП Угорщини П. Дунаї підкреслив роль палати в сприянні суб'єктам господарської діяльності з освоєння зовнішніх ринків шляхом створення мережі спільних споріднених організацій. Доповідач відмітив ефективну роботу Угорсько-хорватської та Угорсько-румунської палат, які були створені в 2006 році. За дорученням Міністерства економіки та національного розвитку ТПП Угорщини планує наступного року створити відповідні палати в Сербії та Україні. Угорська сторона переконана, що такі спільні структури надаватимуть значну допомогу та захист суб'єктам господарської діяльності Угорщини, що провадять свій бізнес за кордоном, або мають намір інвестувати чи створити там спільні підприємства.

У ході зібрання проходили традиційні двосторонні переговори представників бізнесових структур. Відбувся й конструктивний діалог керівників торгово-промислових палат, що зокрема стосувався бачення шляхів взаємодії в умовах глобальної кризи, яку сьогодні переживає світ.

На завершення варто додати: цьогорічні заходи в рамках спільного засідання секцій національних торгово-промислових палат підтвердили, що попри проблеми, викликані впливом економічної кризи, ні українські, ні угорські підприємці не втратили зацікавленості щодо розширення контактів та пошуку нових форм взаємодії. А отже, через посередництво Українсько-угорської та Угорсько-української секцій, палати мають активізувати свою діяльність у формуванні оптимальної схеми співробітництва суб'єктів господарювання двох держав.

Катерина Зейкан,
секретар Українсько-угорської секції ТПП України,
начальник відділу ЗЕЗ Закарпатської ТПП.

На фото: президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар, генеральний секретар ТПП Угорщини Петер Дунаї, перший віце-президент ТПП України Віктор Яновський, президент ТПП Угорщини Ласло Парраг, президент Українсько-угорської секції ТПП України Юрій Гецько.

“PLATO CARPATHIA”: реалізується спільний міжпалатівський проект

Реалії бізнесу такі, що навіть тим, хто досяг кар'єрних висот, доводиться навчатися. Бо надто непросто за нинішніх умов утримати здобуті позиції і рухатися далі. Для представників малого і середнього підприємництва важливо отримати знання і навички, ґрунтовані на практичних аспектах ведення бізнесу. Саме такий підхід гарантує участь у міжнародних програмах і проектах, спрямованих на розвиток і вдосконалення господарської діяльності підприємств шляхом вивчення та передачі передового досвіду підприємницької діяльності.

Закарпатські підприємці, задіяні у спільному проекті "Plato Carpathia", що реалізується в рамках співпраці торгово-промислових палат Східної Фландрії (Бельгія), областей Саболч-Сатмар-Берег (Угорщина), Сату-Маре (Румунія) та Закарпаття, переконані, що набуті таким чином знання і досвід дозволять їх підприємствам успішно функціонувати та пережити будь-які випробування, створюють додатковий запас міцності в складних кризових умовах.

Безперечно, тут дає знати про себе практика участі в проектах за європейськими програмами "Plato-Ukraine", "E-platon: Slovakia, Ukraine and Flanders" та інших, де разом з учасниками зі Східної Європи виступали представники Фландрії. І річ не лише в розширенні багатосторонніх контактів. Хочеться наголосити на досвіді Бельгії – не тільки географічного (Фландрія розташована на перетині європейських торгових шляхів), а й ідеологічного центру європейської інтеграції. Сьогодні ця держава займає перше місце у світі за продуктивністю праці. Понад 70 відсотків бельгійської продукції іде на експорт. Важко знайти країну, що найбільше підходила б для вивчення позитивних тенденцій інтернаціоналізації та глобалізації бізнесу. Фландрійці розмовляють багатьма мовами і відкриті для міжнародного співробітництва. Тут уміють робити бізнес і навчають цьому інших.

Маючи намір успішно застосувати багатий досвід діяльності колег зі Східної Фландрії, учасник цього річного проекту "Plato Carpathia" – Закарпатська торгово-промислова палата 15 жовтня приймала в себе делегацію бельгійських підприємців та організувала зустріч з українськими виробниками. Таким чином черговий етап у реалізації спільного проекту став черговим кроком до налагодження бізнесових зв'язків закарпатських і бельгійських господарників.

Виступаючи на діловому зібранні, президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар охарактеризував економіку області, підкресливши існуючі пріоритети й акцентуючи на тих галузях, де вбачається можливість щодо взаємодії. Після представлення бельгійських учасників менеджер з міжнародного підприємництва ТПП Східної Фландрії Штефан Дерляйн широко презентував проект "Plato Carpathia" та висвітлив його основні завдання. Полягають вони, насамперед, у сприянні успішному розвитку малого й середнього підприємництва через передачу передового європейського досвіду й здобутків у сфері впровадження ринкової економіки, що здійснюється шляхом навчання методам і способам управління, необхідним для економічного зростання.

Теорія менеджменту знає різноманітні концепції, моделі бізнесу та управління ними. Проте жодна з них не є цілком

адекватною діяльності конкретного підприємства. Практика завжди багатша за теорію. При тім, що учасниками проекту "Plato Carpathia" сьогодні є представники бізнесу з країн Карпатського регіону – Угорщини, Румунії та України, які в минулому належали до єдиного соціалістичного табору, а нині перші дві інтегровані в економічну систему Євросоюзу, зрозуміло, для кожної фірми існує своя оптимальна модель управління. Завдання полягає в тому, – зауважив пан Штефан, – аби навчити учасників проекту на базі останніх досягнень управлінської науки і практики сформуванню відповідної моделі для власного підприємства, отримати навички управління в рамках саме цієї моделі.

Ш. Дерляйн наголосив, що при розробці проекту враховувалися потреби підприємств різного рівня – і таких, які щойно започаткували бізнес, і тих, хто вже давно "розкручений". Об'єднані спільною метою, вони вчать швидкості й гнучкості у прийнятті рішень щодо вирішення виникаючих проблем, пов'язаних з організацією підприємства та здійсненням виробничого процесу. Значна увага приділяється розвитку інформаційної інфраструктури підприємництва, налагодженню міжнародного ділового спілкування. Створення спільної інформаційної системи дозволить збільшити об'єми продажу, підвищити ефективність роботи й управління бізнесом, а також рівень обслуговування клієнтів.

Успішні результати діяльності, досягнуті завдяки участі в реалізації проекту, на конкретних прикладах своїх підприємств продемонстрували представники компаній "Volvo Trucks Europa", "Sander International NV", "D&M Premium Sound Solution", "Welders Filtration Tech", "Price Waterhouse Coopers", "Solutia".

Під час перебування в Закарпатті делегація ТПП Східної Фландрії побувала на ЗАТ "Єврокар", ТОВ "Джейбіл Сьоркіт Юкрейн Лімітед", ТОВ "Гроклін-Карпати".

* * *

Наступний захід за проектом "Plato Carpathia" відбувся 21–22 листопада в мальовничому куточку нашого краю – селищі Шаєн, що на Хустщині. В готельному комплексі "Карпатія" для учасників семінару з Бая-Маре, Сату-Маре (Румунія), Ніредьгази (Угорщина) і Закарпаття та координаторів із ТПП Східної Фландрії було створено всі умови для успішної роботи. Майстер-клас проводили провідні фахівці з менеджменту, координатори проекту Вім Кейгнарт і Джо Мартенс.

Із метою розгляду стратегічного управління компанією лектори зосередилися на аналізі середовища, який вважається першим процесом стратегічного управління, оскільки забезпечує основу як для визначення місії і цілей організації, так і для розробки стратегії. До обговорення аналізу середовища, що передбачає вивчення макрооточення та безпосереднього оточення компанії, долучилися учасники семінару – підприємці. "Озброївшись" кольоровими маркерами, вони зображали на великому аркуші ватману основні компоненти оточення, що впливають на дієздатність їх підприємства, ділилися власними спостереженнями та відкриттями, шукали вирішення проблем, які виникали в результаті створення лекторами креативних провокаційних ситуацій. Закономірним завершенням заняття стала підсумкова сесія запитань та відповідей.

Зоряна Хачатрян,
спеціаліст юридичного відділу Закарпатської ТПП.

У К Р А Ї Н А - Р О С І Я

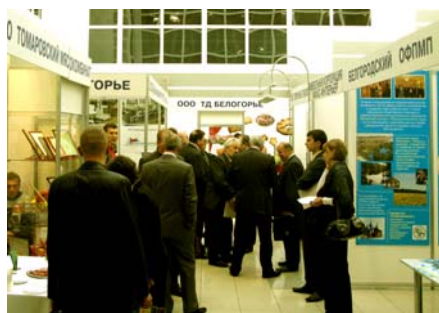

Національні торгово-промислові палати виступають за розвиток співробітництва в інноваційній та інвестиційній сферах

Попри політичні й економічні негаразди сьогодення бізнесові кола і в Україні, і в Росії не втрачають інтерес до поглиблення взаємовигідної співпраці. Підтвердженням цього стало проведення 21-22 жовтня в Києві економічного форуму "Україна-Росія: співробітництво в інноваційній та інвестиційній сферах", організаторами якого виступили національні торгово-промислові палати. Масштабність заходу підтверджує участь у ньому з української сторони понад 200, з російської – близько 150 чоловік, які представляли центральні й регіональні органи влади, торгово-промислові палати, бізнес-асоціації, громадські організації, наукові установи, виробничі підприємства, торгові компанії.

Відкриваючи представницьке зібрання, президент ТПП України Сергій Скрипченко позитивно охарактеризував багаторічну різносторонню співпрацю ТПП України і ТПП Російської Федерації, спрямовану на забезпечення сприятливого клімату для розвитку та взаємної інтеграції бізнес-середовищ двох країн. "Вважаю, – зазначив він, – що настав час для створення за участю провідних українських та російських промисловців і підприємців українсько-російської ділової ради, яка доводитиме до відповідних міністерств і відомств в Україні та Росії конструктивні пропозиції щодо вирішення актуальних соціально-економічних проблем, починаючи з проектів законодавчо-нормативних актів і завершуючи конкретними інвестиційними програмами".

Виступаючи на форумі Надзвичайний і Повноважний Посол РФ в Україні Віктор Черномирдін, заступник міністра економіки України Наталія Бойцун, президент Українського союзу промисловців і підприємців Анатолій Кінах, старший віце-президент ТПП РФ Борис Пастухов, президент Московської ТПП Леонід Говоров, президент Київської ТПП Микола Засульський, генеральний конструктор АНТК імені О. К. Антонова Дмитро Ківа, інші представники владних і бізнесових структур порівнювали стан і перспективи торговельно-економічних взаємин між Україною та Росією у період рецесії світової економіки. Проте всі висловлювали одностайну думку, що існуючі об-

сктивні й суб'єктивні фактори політичного, економічного, соціального, навіть психологічного характеру не мають заважати діловим контактам, партнерській роботі українського та російського підприємництва.

Україна, як і раніше, залишається найбільшим у СНД торговельно-економічним партнером Росії. Проте структура взаємних поставок за багато років не зазнала істотних змін: із Росії іде продукція паливно-енергетичного комплексу, хімічної промисловості, машини та устаткування; з України – метали, сільгосппродукція, хімітовари. На думку учасників форуму, найважливішим нині є розвиток співпраці у сфері інвестицій та інновацій, адже саме у створенні нових товарів, упровадженні високих технологій і полягає перспективність більшості інвестиційних проектів. Широкі можливості для взаємодії вбачаються, зокрема, у космічній, авіабудівній, енергетичній, автомобільній, біотехнологічній галузях.

Обговорення пріоритетних напрямів міждержавного співробітництва тривало й під час роботи секцій за темами: взаємодія у сфері інвестицій та інновацій, взаємний захист прав підприємств і сприяння безпеці бізнесу, розвиток малого та середнього підприємництва, мікрорегіональна і прикордонна співпраця. У рамках форуму відбулися презентація економічного потенціалу Краснодарського краю, широкопрофільна виставка підприємств Белгородської області Росії. Підприємці двох країн скористалися нагодою провести прямі ділові переговори. Російська делегація мала та-

кож можливість відвідати АНТК імені О. К. Антонова, ряд інших підприємств і організацій.

Прикладом плідної співпраці з російськими партнерами слугує діяльність флагмана українського авіабудування – Авіаційного науково-технічного комплексу імені О. К. Антонова, що нині бере участь у реалізації семи спільних програм із розробки та будівництва різних моделей літаків сімейства Ан. За словами генерального конструктора Дмитра Ківи – учасника економічного форуму "Україна-Росія: співробітництво в інноваційній та інвестиційній сферах", сьогодні без впровадження інноваційних технологій в авіабудівництві не можна виграти зростаючу конкурентну боротьбу як за замовника, так і за пасажирів.

"Нещодавно ми передали на сертифікацію новий пасажирський літак Ан-148, серійне виробництво якого здійснюватиметься на Воронежському авіаційному заводі. У його конструкції застосовано інтегральний цифровий комплекс із 57 цифрових систем, створених українськими та російськими

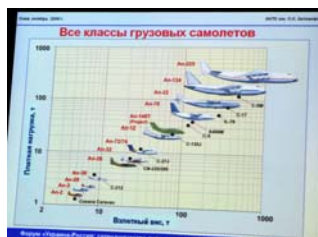

спеціалістами. Спільні розробки ні в чому не поступаються зарубіжним аналогам, що підтверджують підсумки нашої участі у Паризькому авіасалоні-2008", – відзначає Д. Ківа.

Серед прикладів виробничої взаємодії з колегами із Росії генеральний конструктор називає вдосконалення транспортного літака Ан-124. "Ми продовжуємо працювати над покращенням його якісних характеристик, зокрема щодо збільшення злітного навантаження з 120 до 150 тонн. Іде підготовка до виробництва цієї моделі з використанням цифрових технологій, адже такого класу літаків сьогодні ще недостатньо на світових ринках". Крім того, на Самарському авіаційному заводі налагоджено випуск регіонального пасажирського літака Ан-140. Новосибірський авіазавод виробляє багатопольовий літак Ан-38, а в Омську випускають спеціалізовану модель Ан-3.

На часі вирішення низки питань, що стосуються виробництва військово-транспортного літака Ан-70. У спільний проект уже вкладено близько 5 млрд. дол. США, з яких 30 відсотків – частка України. "Разом розділяючи всі ризики, ми продовжуємо працювати в цьому напрямі, – наголошує Д. Ківа. – Досягнуто попередньої домовленості про можливість поновлення проекту. Нам варто співпрацювати, тому що це взаємовигідно".

Отто Ковчар,
президент Закарпатської ТПП.

Актуальні питання діяльності торгово-промислових палат в Україні на сучасному етапі були порушені під час зустрічі президента Закарпатської ТПП Отто Ковчара з народним депутатом України Станіславом Аржевітином.

Зокрема наголошувалося, що з набуттям членства в СОТ наша країна переживає непростий період адаптації до нових правил гри в торговельно-економічній, інвестиційній, податковій, митній сферах. Водночас, порушення макростабільності на зовнішніх ринках відчутно впливає на внутрішні процеси у державі, економіка якої проходить нині своєрідний тест на зрілість в умовах світової фінансової кризи.

У цій ситуації ТПП України й регіональні палати як престижні об'єднання національних виробників товарів і послуг виступають за якнайшвидше вирішення назрілих економічних і соціальних проблем, готові й надалі у повній мірі виконувати свої законодав-

ЗУСТРІЧ ІЗ НАРОДНИМ ДЕПУТАТОМ УКРАЇНИ

чо визначені функції, тісно співпрацюючи з державними органами й підприємницькими структурами заради піднесення національної економіки.

Беззастережною перевагою діючої системи торгово-промислових палат в Україні залишається піднесення їх представницьких функцій як виразників інтересів підприємств – членів палати з широким діапазоном професійних послуг, призначених для задоволення потреб підприємців.

Однак об'єктивні причини зобов'язують торгово-промислові палати порушувати на різних рівнях питання щодо законодавчого забезпечення їх подальшого повноцінного функціонування.

Насамперед ідеться про недоцільність з точки зору інтересів суспільства і держави можливої зміни законодавцем порядку видачі сертифікатів походження товарів, суб'єктом засвідчення яких згідно із Законом України "Про торгово-промислові палати в Україні" є ТПП України та регіональні ТПП.

Серед низки питань, що обговорювалися, – спроби на рівні вищого законодавчого органу країни внести зміни до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність, які створюють загрозу знищення системи державно-громадського регулювання професійної оціночної діяльності, визнаних у всьому світі стандартів оцінки майна і майнових прав, а також зміни до ряду законодавчих актів, що стосуються виконання рішень третейських судів в Україні.

На фото: директор Державного архіву Закарпатської області Михайло Делеган, президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар, народний депутат України Станіслав Аржевітин.

В обговоренні аналітичного звіту взяли участь Віктор Погорелов (начальник Головного управління економіки Закарпатської ОДА), Галина Гороховська (представник МЗС України в м. Ужгороді), Отто Ковчар (президент Закарпатської торгово-промислової палати), Олег Лукша (виконавчий директор Закарпатського відділення Асоціації міст та громад України), Андрій Дідух (експерт Інституту європейської інтеграції Львівського національного університету ім. Івана Франка), Іван Артьомов (директор Інституту євроінтеграційних досліджень Закарпатського державного університету), Володимир Марченко (заступник начальника Головного управління з питань європейської інтеграції, зовнішньоекономічних зв'язків та туризму Закарпатської ОДА), Золтан Мечекі (консул Генконсульства Угорської Республіки в м. Ужгороді), Мар'ян Сладечек (Генеральний консул Словацької Республіки в м. Ужгороді).

Підводячи підсумки презентації, Світлана Мітряєва відзначила, що робота консульських установ на території Закарпаття на загальноукраїнському фоні виглядає найкраще. Це є свідченням плідної та злагодженої співпраці органів державної влади та місцевого самоврядування нашого краю з дипломатичними установами країн-сусідів. Можливості щодо спрощеного візового режиму для жителів прикордонних територій набагато ширші – вони мають змогу скористатися відповідними угодами про місцевий (малий) прикордонний рух.

Тетяна Сергієнко,
кандидат історичних наук.

Примітка. Аналітичний звіт "Візова політика Угорщини та Словаччини в консульських установах на території Закарпатської області" розміщено на веб-сайті Національного інституту стратегічних досліджень за адресою: <http://www.niss.gov.ua>

ПРЕЗЕНТАЦІЯ АНАЛІТИЧНОГО ЗВІТУ “Візова політика Угорщини та Словаччини”

Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень у м. Ужгороді спільно з Центром миру, конверсії та зовнішньої політики України і Міжнародним фондом "Відродження" провів 3 вересня презентацію аналітичного звіту "Візова політика Угорщини та Словаччини в консульських установах на території Закарпатської області". Захід відбувся напередодні чергового саміту Україна-ЄС, на якому одним із питань порядку денного став розгляд виконання Угоди між Україною і Євросоюзом про спрощення оформлення віз.

Відкриваючи презентацію, директор РФ НІСД у м. Ужгороді Світлана Мітряєва зазначила, що 28 серпня указом Президента України Віктора Ющенка вперше з часу запровадження одностороннього безвізового режиму для громадян країн ЄС уряду було доручено сформулювати пропозиції щодо "забезпечення врахування принципу взаємності у регулюванні режиму взаємних поїздок громадян України та держав – членів Європейського Союзу".

Це означає: Україна відкрито сигналізує європейським партнерам, що при збереженні незадовільного стану виконання Угоди про спрощення візового режиму та подальшому зменшенні кількості подорожей українських громадян до держав ЄС після розширення Шенгенської зони (зменшення у 2,6 рази в першому півріччі 2008 р., порівняно з аналогічним періодом 2007 р.) ми можемо відмовитися від політики "широко відчинених дверей" для громадян ЄС. Поява цього указу видається цілком передбачуваною в контексті потужного тиску, що чинить українське суспільство (за допомогою масмедіа та громадських організацій) на уряд України та уряди країн ЄС через великі проблеми з "великою шенгенською стіною", яка істотно зміцніла після розширення Шенгенської зони у грудні минулого року.

Директор РФ НІСД в м. Ужгороді також відзначила, що Консорціумом експертних організацій України за координаті Центру миру, конверсії та зовнішньої політики України в липні-серпні ц.р. проведено системний моніторинг десяти консульських установ країн ЄС у м. Києві та в шести регіонах України – Республіки Польща у м. Харкові, Чеської Республіки у м. Донецьку, Греції у м. Маріуполі, Греції та Республіки Польща у м. Одесі, Республіки Польща у м. Луцьку, Республіки Польща та Чеської Республіки у м. Львові, Угорської

Республіки в м. Ужгороді й м. Берегові та Словацької Республіки в м. Ужгороді. Системний моніторинг здійснювався в рамках виконання проекту Європейської програми Міжнародного фонду "Відродження" "Усунення перешкод для контактів між Україною та ЄС через лібералізацію візового і прикордонного режиму". Аналітичний звіт за його результатами підготовлено для вироблення позиції нашої делегації на саміті Україна-ЄС.

У процесі підготовки аналітичного звіту Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень у м. Ужгороді був задіяний у частині "Візова політика Угорщини та Словаччини в консульських установах на території Закарпатської області". Польовий етап дослідження проводився біля консульських установ Угорщини і Словаччини на предмет виконання положень Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз (статті 4,5,6).

Експерти РФ НІСД у м. Ужгороді – Андрій Крижевський, Ольга Єгорова та Ганна Концевенко представили результати моніторингу візової політики і практики видачі віз Генеральним консульством Угорської Республіки в м. Ужгороді, Консульським бюро Генконсульства Угорської Республіки в м. Берегові та Генеральним консульством Словацької Республіки в м. Ужгороді.

Керівник всеукраїнського проекту, експерт Центру миру, конверсії та зовнішньої політики – Ірина Сушко представила ситуацію по Україні з точки зору "старих і нових" країн Шенгену, зазначивши, що негативні наслідки Шенгенської зони відчувала на собі значно більша частина громадян України, як тих, хто від цього виграв.

У загальноукраїнському контексті спостерігається тенденція на обмеження в'їзду українських громадян на територію Європейського Союзу і невиконання повною мірою положень Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз (статті 4,5,6), яка вступила в дію з 1 січня нинішнього року. Тож на черговий саміт Україна-ЄС покладається певна надія. Хоча, було б помилкою сприймати згоду Євросоюзу на початок візового діалогу як дипломатичну перемогу України без уточнення змістового і процедурного боку справи, визначення плану дій на найближчу перспективу та створення діючих інструментів регулярного моніторингу.

ВИРІШЕННЯ НАГАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ ПОТРЕБУЄ КОМПЛЕКСНОГО І СКООРДИНОВАНОГО ПІДХОДУ

26 листопада Комітет підприємців базових галузей промисловості при Торгово-промисловій палаті України розглянув можливі шляхи покращення транспортно-експедиційної діяльності, розвитку конкурентного середовища на ринку транспорту України. Про актуальні проблеми, що стосуються збереження позицій нашої держави на міжнародному ринку вантажних залізничних перевезень, розповідає співголова асоціації "Європейська спілка транспортників України", голова постійної комісії з питань бюджету Закарпатської обласної ради, член Ради Закарпатської ТПП, голова спостережної ради БАТ "Закарпатінтерпорт" Федір Харута.

Однією з характерних ознак технологічного прогресу й цивілізованості держави вважається рівень розвитку транспортної системи, роль якої значно зростає в процесі її інтеграції в європейську і світову економіку. Зважаючи на це, хотів би детальніше зосередитися на найважливіших з точки зору Європейської спілки транспортників України (далі – ЄСТУ) проблемах, що стосуються:

адаптації ринку транспортно-експедиційних послуг до умов ринкової економіки, розвитку конкуренції та ефективного використання транзитних можливостей транспортного комплексу України з урахуванням членства в ЄСТУ;

підвищення конкурентоспроможності залізничного транспорту шляхом забезпечення кращого збереження вантажів під час перевезень та вдосконалення претензійної роботи.

Щодо першої групи питань, то ЄСТУ вкрай стурбована поступовим витісненням з ринку міжнародних залізничних вантажних перевезень національних компаній потужними транснаціональними. Чинників, що призводять до цього, чимало. Наприклад, іноземні транспортні компанії, тобто нерезиденти, з великим досвідом роботи в умовах сучасного світового ринку, не сплачуючи податків зі своєї діяльності в Україні, мають кращі умови для ведення бізнесу. З цього приводу наша позиція така: Україні як державі зі статусом ринкової економіки необхідно створити для національних транспортних компаній такі законодавчо закріплені умови, які б стимулювали та захищали їх від транснаціональних корпорацій або, принаймні, створювали рівні можливості на ринку міжнародних перевезень.

Першим кроком у цьому напрямі може стати повернення до 0% ставки ПДВ при наданні транспортно-експедиційних послуг із перевезення вантажів за межами митного кордону України, як це було до травня 2005 р. Введення Законом №2505-IV від 23.03.2005 р. 20% ставки ПДВ на транспортно-експедиційні послуги викликало зростання цін, втрату конкурентоспроможності національних експедиторів, зменшення надходжень до бюджету. При цьому відповідно відбулось збільшення об'ємів перевезень іноземними експедиторами, які не сплачують 20% ПДВ, зростання вірогідності тінювих схем у розрахунках за такі перевезення. Тому не зайвими були б і реєстрація фірмами-нерезидентами своїх представництв в Україні, і сплата податків до бюджету.

Великих втрат зазнають національні компанії і через існуючі нормативні акти, що регулюють перевезення вантажів. Як відомо, наказом Держмитслужби №235 від 31.03.2005 р. було анульовано ліцензії на провадження посередницької діяльності митного перевізника, видані шістьом залізницям. Відтоді перевезення транзитних підкацизних вантажів залізницями України проводяться тільки після попередньої оплати фінансової

гарантії однієї страхової компанії – "Гарант-Сервіс". Такі нескординовані міжвідомчі дії призвели до ускладнення процедури оформлення транзиту вантажів і суттєвого підвищення сукупної вартості перевезень, що спричинило їх відтік в обхід України або на інші види транспорту. Через зниження обсягів перевезень зазнає втрат і державний бюджет. Уже цього року наказом Держмитслужби №396 від 17.04.2008 р. до майже 50% номенклатури транзитних та імпорتنих перевезень вантажів, які здійснюються залізничним транспортом, було застосовано заходи гарантування доставки товарів. Цікаво, що єдиним фінансовим гарантом продовжує виступати та ж страхова компанія "Гарант-Сервіс", яка має повну монополію в цьому сегменті ринку. ЄСТУ вважає, що ці накази Держмитслужби мають бути відмінені, а ліцензію з проведення посередницької діяльності митного перевізника слід повернути "Укрзалізницю". Вирішення цього питання є компетенцією насамперед Кабінету Міністрів України та Антимонопольного комітету. Актуальність проблеми посилюється економічною кризою, позаяк тисячі залізничників вимушені йти в безоплатні відпустки чи взагалі підлягають скороченню через зменшення обсягів перевезень.

Надзвичайно важливим вбачається і забезпечення перевізниками оптимальних термінів доставки транзитних вантажів до місця призначення. Крім низки інших причин, цей процес суттєво гальмує неврегульованість стосунків між "Укрзалізницею", Держмитслужбою, іншими контролюючими органами, експедиторськими фірмами щодо визначення конкретних термінів на перевірку вантажу в разі його затримання, відповідальності за факт незаконного затримання, розміру і форми оплати сторонами, з вини яких затримано вантаж. Існуюча практика не лише збільшує транспортну складову у вартості перевезень, а й завдає серйозної шкоди іміджу України як транзитної держави. В ЄСТУ переконано, що поліпшити ситуацію можна шляхом відпрацювання технології взаємодії згаданих організацій з метою визначення конкретної посадової особи, яка спричинила незаконне затримання експортно-імпорتنих та транзитних вантажів, із подальшим віднесенням усіх затрат на цю посадову особу.

До низки проблем слід віднести й усталену практику, коли "Укрзалізниця", перш ніж заключити договір на транзитне перевезення вантажів, вимагає попередньо укласти договір із ЗАТ "Інтертранс" на транзитне декларування. Таким чином, ЗАТ "Інтертранс", будучи приватною комерційною експедиторською структурою, отримує всю інформацію, що стосується проходження транзитних вантажів, при цьому основну роботу з декларування виконують структурні підрозділи залізниці. Подібне напевно чи можливо знайти в якій-небудь країні світу.

Не можна залишити поза увагою й чисельні так звані додаткові збори, які структурні підрозділи "Укрзалізниці" в гонитві за збільшенням додаткових надходжень нараховують та стягують в обов'язковому порядку при перевезенні вантажів. На окремих станціях вони становлять 20–30 відсотків вартості перевезення, що суттєво збільшує транспортну складову в ціні товару. Особливо відчутно це тепер, коли надходження за перевезення вантажів зменшилися через скорочення обсягів перевезень, а плани зі збору коштів залишилися на попередньому рівні. Тому на виконання п. 7 Указу Президента України "Про додаткові заходи щодо подолання фінансової кризи в Україні", який запроваджує мораторій на підвищення і навіть зниження цін на послуги суб'єктів природних монополій, куди належить і "Укрзалізниця", слід якнайшвидше вжити заходів для розмежування зборів, що стягуються за фактично надані послуги, поряд із тими, які надаються на вимогу клієнта згідно з поданою заявкою.

А низку додаткових зборів, на переконання ЄСТУ, особливо під час економічної кризи, слід відмінити взагалі. Як приклад, оплата за перевезення вантажів, що охороняються, значно вища, ніж звичайний тариф. Тож чи є сенс сплачувати ще й додатковий збір за охорону вантажу? Очищення, промивка і дезінфекція вагону мали б одразу включатися в тариф перевезення вантажу. Що стосується додаткового збору за зберігання вантажу у вагоні, то він виглядає взагалі абсурдним. Адже нараховується відповідна сума за користування вагоном, а якщо вагон перебуває на станційних коліях, то клієнт змушений ще й платити за охорону вантажу.

Завершуючи огляд першого кола питань, хочу наголосити на необхідності створення рівних умов діяльності для всіх учасників ринку прикордонних термінально-транспортних послуг. А для цього, насамперед, слід дотримуватися фактичного відображення собівартості термінальних послуг підрозділами залізниці та формування цін на їх послуги згідно з тарифною політикою "Укрзалізниці". Ідеться про те, що структурні підрозділи залізниці при виконанні термінальних робіт не сплачують за подавання та забирання вагонів, користування вагонами, роботу станційних прийомоздавачів, маневрові роботи, переведення стрілок та інше, що дає можливість встановлення демпінгових цін підрозділами "Укрзалізниці" ("Євро ТЕВ", ДП "Ліски") і, відповідно, спричиняє зменшення доходів та платежів до бюджету.

Кожен національний експедитор має право на рівні можливості щодо використання спеціального рухомого складу залізниці. Наразі їх унеможлиблює передача "Укрзалізниці" певних видів вагонів та контейнерів окремим своїм підрозділам – ДП "Укррефтранс", ДП "Ліски", ДП "Укрспецвагон". Звідси й монополіє використання рухомого складу, дефіцит вагонів, передача їх в оренду "обраним"

фірмам, здебільшого закордонним. Про рівні умови можна буде говорити лише в тому разі, якщо ціни за послуги структурних підрозділів "Укрзалізниці", аналогічні послугам комерційних транспортних терміналів, будуть формуватися з урахуванням фактичної собівартості. В ЄСТУ вважають: найперше слово – за Антимонопоольним комітетом. А посилання "Укрзалізниці" на відсутність впливу на ці підприємства через підпорядкування їх безпосередньо Мінтрансу згідно з наказом №463 від 18.04.2008 р., м'яко кажучи, безпідставні.

Хочу зупинитися на одному з найважливіших чинників, що суттєво впливають на обсяги транзитних перевезень у міжнародному залізничному сполученні, – проблемах, пов'язаних зі збереженням вантажів на шляху їх прямування, та вдосконаленням претензійної роботи. ЄСТУ впродовж тривалого часу сприяє співпраці підприємств країн ЄС та СНД, що займаються залізничними перевезеннями експортно-імпорتنих і транзитних вантажів, їх транспортно-експедиційним обслуговуванням і термінальною обробкою на стику європейської колії та колій СНД, Латвії, Литви, Естонії. На жаль, останнім часом цьому сегменту транспортного ринку помітної шкоди завдають крадіжки номенклатурної групи вантажів при їх перевезенні маршрутом ЄС–Росія–Середня Азія та Казахстан. Це відчули на собі й термінально-складські комплекси західних прикордонних переходів України: "Варіант-Логістик", "Термінал-Карпати", "Логістичний центр "Пакобо", "ЄвроТЕО" та інші, які зіткнулися з фактами повного чи часткового розкрадання вантажів. Оскільки у більшості випадків пломби залишаються непошкодженими, відповідальність за крадіжку вантажів лягає на ті залізничні й термінально-складські перевантажувальні комплекси, де відбувалося перевантаження. Звернення до правоохоронних органів країн на шляху прямування вантажів або залишаються без відповіді, або завершуються отриманням формальних відписок.

Зважаючи на це, ЄСТУ використовує всі можливі засоби впливу, аби привернути увагу компетентних служб до розв'язання проблеми: від особистих поїздок представників у відповідні регіони – до використання дипломатичних каналів і звернень до керівників урядів цих країн. На нашу думку, однією з основних причин, які створюють можливості для крадіжок, є те, що в діючій нормативній базі

не враховано належним чином права нових суб'єктів міжнародних транспортних перевезень – операторів терміналів, експедиторів, сюрвеєрів, які підтверджують якість перевантаження, кількість місць і стан вантажу, а також страхових компаній. Ця обставина використовується і для задіяння корупційних схем при організації крадіжок вантажу. Тому в нормативній базі, на основі Угоди про міжнародне залізничне вантажне сполучення (далі російською – СМГС), мають бути узаконені оператори рухомого складу, термінальні, експедиторські, сюрвеєрські, страхові компанії, структурні підрозділи залізничних доріг, які виконують термінальні роботи. Суть пропонуваної реорганізації існуючої системи претензійної роботи в тому, що вона має враховувати інтереси всіх суб'єктів даного процесу. Правила СМГС слід змінити таким чином, аби при розгляді претензій враховувалися і документи контролю доставки митних органів, сертифікати контролю сюрвеєрських організацій, акти комісійного завантаження в присутності представників правоохоронних органів.

Одним із можливих варіантів часткового вирішення цієї проблеми та захисту економічних інтересів українських учасників ринку міжнародних транспортних перевезень могла б стати передача поїздів або вагонів з цінним вантажем на прикордонних стикувальних залізничних станціях шляхом їх зважування чи комісійного прийому-передачі. Ми переконані й у необхідності приведення до єдиного стандарту документообігу системи міжнародних перевезень, підписання між країнами СНД окремої угоди про штрафні санкції за небереження вантажів при здійсненні міжнародних залізничних перевезень.

Сьогодні вкрай важливим є прискорене вирішення проблем, пов'язаних із поліпшенням технічного стану рухомого складу, використанням критих вагонів нових модифікацій, впровадженням новітніх технологій, у т.ч. супутникових систем спостереження на залізничному транспорті. Свої напрацювання щодо вдосконалення претензійної роботи ЄСТУ надіслала відповідним урядовим структурам та керівникам залізниць. Наші пропозиції знайшли підтримку керівників Російської, Білоруської, Литовської, Естонської та ряду інших національних залізниць, які вважають, що більшість з них можуть бути враховані при внесенні змін до нормативної бази СМГС. Ці пропозиції є і в керівництва Міністерства транспорту та зв'язку України й, зокрема, – "Укрзалізниці".

Що стосується вдосконалення претензійної роботи зі збереження вантажів у міжнародному залізничному сполученні, приведення у відповідність до вимог ринку нормативної бази СМГС, то наші пропозиції підтримали й науковці. Зокрема, на адресу Карпатського центру ЄСТУ надійшов лист від Української державної академії залізничного транспорту, де зазначається, що кафедри, маючи відповідний науковий потенціал і досвід розробки нормативної документації, готові взяти активну участь у відпрацюванні нормативних та інструктивних документів зі згаданих питань.

Продовжує залишатися проблемним і перевезення територією України за наявності дозволу Мінприроди небезпечних вантажів. Через надмірно бюрократизований порядок видачі дозволів, відсутність у "Переліку отруйних речовин, у тому числі продуктів біо-

технологій та інших біологічних агентів, виробництва, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення та утилізація яких здійснюються за наявності дозволу" номера ООН та коду УКТ ЗЕД, що дає змогу по-різному трактувати належність того чи іншого вантажу до розряду небезпечних, Україна як транзитна держава втрачає обсяги перевезень. Із огляду на це, **конче необхідним є внесення змін до постанови Кабінету Міністрів №440 від 20.06.1995 р. та визнання сертифікатів і дозволів, які видані в країнах ЄС, при перевезеннях вантажів транзитом через Україну.** Насамперед пропонуємо визнати дозволи та сертифікати, видані державами-учасницями СМГС. Наступним кроком могло б стати визнання дозволів усіх країн ЄС в Україні, що спростило б процедуру перевезень імпорتنих та транзитних вантажів, і, як наслідок, привело би до зростання обсягів перевезень.

На шляхи збільшення об'ємів прикордонних термінальних робіт на території України ЄСТУ звертала увагу найвищих урядових структур неодноразово. Однак, навіть сьогодні, під час фінансово-економічної кризи, **"Укрзалізниця" продовжує віддавати роботи з переробки імпорتنих транзитних вантажів суміжним залізницям через подачу вагонів під навантаження по колії 1520 мм (СНД), порушуючи таким чином правила СМГС.** А це – сотні тисяч тонн втрачених обсягів термінальних робіт, робочих місць та бюджетних надходжень. Причому до завантажених на території іншої держави вагонів, які подаються по колії 1520 мм, вимоги набагато менші. Реальна небезпека полягає в тому, що завантаження та пломбування вагонів на сусідніх територіях фактично унеможлиблює митний та екологічний догляд українською стороною, що дає підстави для контрабандних дій, неправдивих даних стосовно номенклатури та ваги вантажу, а також слугує неефективному використанню наших термінальних потужностей.

І на завершення. В ЄСТУ розуміють, що вирішення наведених вище проблем стримується через низку об'єктивних чинників. Проте варто вказати й суто суб'єктивний фактор – відсутність належних, справді партнерських взаємин між "Укрзалізницею" та вантажовласниками й експедиторами. Що є наслідком цілковитої інформаційної закритості з боку такого монопольного перевізника, як "Укрзалізниця". Тому й проблеми накопичуються з року в рік, а кожна зі сторін продовжує "варитися у власному соку". Поодинокі намагання згуртуватися для координації дій, на жаль, суттєво на виправлення ситуації не впливають. Із набуттям Україною членства в СОТ, із появою нових викликів, породжених світовою фінансовою кризою, **насталла потреба в проведенні Мінтрансом, "Укрзалізницею" бодай двічі на рік спеціальних нарад за участю представників організацій, причетних до перевезень і перевантажувань,** де можна було б обговорити нагальні проблеми та спільними зусиллями напрацювати варіанти їх розв'язання і, за необхідності, підготувати пропозиції для розгляду на державному рівні. Вважаю, що заради загальнодержавних інтересів сьогодні, як ніколи, важливо скоординувати спільні дії і знайти правильні рішення, які допомогли б зберегти наш національний сегмент на міжнародному ринку залізничних вантажних перевезень.

“МІЖНАРОДНІ КОНТАКТНІ ДНІ” З БУДІВЕЛЬНОЇ ТЕМАТИКИ

Чергова ужгородська бізнес-зустріч "Міжнародні контактні дні" з будівельної тематики, організована Закарпатською торгово-промисловою палатою, проходила цьогогоріч у непростих умовах. Кризу галузі, що нинішнього літа вдарила не лише по іноземних інвесторах, а й негативно позначилася на українських будівельниках, підсилила вереснева іпотечна криза, на яку вмиг відреагував ринок будівельних матеріалів, бо найбільші замовники – будівельні компанії не могли ефективно працювати через брак фінансування.

На думку експертів, ситуація ускладнилася й тим, що за останні роки будматеріали в Україні подорожчали і собівартість будівництва весь час зростає. Не зважаючи на будівельний бум, який останніми роками спостерігався в нашій державі, наразі чимало заводів будматеріалів через брак замовлень скоротили чи навіть припинили виробництво. Загалом за останній час в Україні темпи будівництва

відчутно впали, заморожено близько 50 відсотків новобудов.

Нині на будівельному ринку дуже складна ситуація, що вимагає надзвичайних зусиль, аби втриматися на плаву, – заявляли учасники "МКД" – українські підприємці із Закарпаття, Дніпропетровщини, Волині, Львівщини, що попри труднощі таки змогли знайти час приїхати на зустріч. Зрештою, криза мобілізує і змушує підприємства оптимізувати процеси та виробляти власні стратегії виживання. Вони переконані, що після падіння неминуче має настати підйом, і в результаті економічна криза приведе до професіоналізації ринку.

До вітчизняних учасників долучилися представники споріднених підприємств зі Словаччини, Польщі, Чехії, що також відчували на собі вплив глобальної кризи. Найбільшою цього разу була делегація зі Словачкої Республіки, яка включала представників п'ятнадцяти фірм та організацій, на чолі з керівниками Ко-

шицької, Лученецької та Тренчинської торгово-промислових палат.

Ділове зібрання вітали президент Закарпатської ТПП Отто Ковчар, Генконсул Словаччини в м. Ужгороді Маріам Сладічек, консул Генконсульства Угорщини в м. Ужгороді Абрагам Ференц, начальник відділу Головного управління з питань європейської інтеграції, зовнішньоекономічних зв'язків та туризму Закарпатської ОДА Василь Цап.

Після офіційного представлення відбулися індивідуальні переговори з наперед підібраними потенційними партнерами за традиційною впродовж останніх років тематикою: будівництво, будівельні проекти і технології, матеріали й обладнання; системи опалення, теплоізоляції та освітлення; сантехнічне обладнання; побутова хімія; житлові й офісні меблі. Експозиційні виставкові стенди учасників – як неодмінний атрибут зустрічі – слугували ілюстративним фоном бізнес-діалогу.

Вл. інф.

СЕМІНАРИ З ПИТАНЬ МИТНОГО, ПОДАТКОВОГО, СТРАХОВОГО, БАНКІВСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Проводжучи ідеологію партнерських відносин із суб'єктами господарської, у т. ч. зовнішньоекономічної, діяльності шляхом широкого інформування їх про зміни в митному, податковому, страховому, банківському законодавстві, Закарпатська торгово-промислова палата, за сприяння місцевих органів влади, спільно з митними і податковими органами, банківськими, аудиторськими та страховими установами краю систематично організовує для керівників підприємств, організацій, приватних підприємців виїзні семінари та "круглі столи" в районних центрах Закарпаття. Використання такої форми інформаційної роботи здійснюється не лише задля забезпечення ефективного застосування підприємцями законодавчо визначених норм і правил, а й для підвищення позитивного іміджу контролюючих органів, зокрема – Державної митної служби, Державної податкової адміністрації, інших державних установ і організацій.

На цьогогорічних семінарах, проведених у Хустському, Берегівському, Рахівському, Перечинському, Свалявському, Тячівському, Мукачівському районах, розглядалися актуальні питання, що стосуються порядку митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України; диференційованого підходу в нарахуванні митних платежів; оподаткування підприємств, подання податкової звітності, у т. ч. в електронному вигляді; розрахунку собівартості продукції, визначення валових витрат, ведення обліку основних засобів ви-

робництва; розвитку підприємницької діяльності та її економіко-правового забезпечення; укладання контрактів, вирішення спорів, що виникають у процесі їх виконання; складання фінансової звітності, проведення аудиту; кредитування підприємств малого й середнього бізнесу; страхування транспортних, майнових ризиків. Особливий інтерес у підприємницького загалу викликав масив напрацьованої інформації щодо впливу розширення зони Шенгену та членства України у Світовій організації торгівлі на умови ведення бізнесу на зовнішніх ринках.

Високий рівень підготовки й висвітлення тематичних матеріалів забезпечували основні доповідачі – голова регіонального відділення Асоціації платників податків Марта Волощук, начальник відділу масово-роз'яснювальної роботи Державної податкової адміністрації в Закарпатській області Єва Мойшевич, начальник відділу поста "Рахів" Виноградівської митниці Валерій Сабов, начальник відділу митного поста "Мукачево" Ужгородської митниці Григорій Васильєв, начальник відділу митних платежів Виноградівської митниці Мар'яна Ковач, заступник начальника відділу платежів Ужгородської митниці Валерія Рада, директор Закарпатської філії Української страхової компанії "Дженералі Гарант" Віктор Матяшовський, директор аудиторської фірми "Респект-Конфіденс" Віктор Яцко.

Василь Майор, спеціаліст Закарпатської ТПП по координації роботи з митними органами.

СЕМІНАР

“Україна і СОТ: плюси та мінуси для українського бізнесу”

Тема вступу нашої держави до Світової організації торгівлі цього року вийшла на перший план, що, зрозуміло, викликало її широке обговорення і в колі вітчизняного підприємницького загалу. З метою об'єктивно оцінити численні позитивні та негативні чинники впливу членства в СОТ на економіку України і зокрема на перспективи розвитку малого та середнього бізнесу Спілка підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України (СПМСНПУ) та її регіональне відділення в Закарпатті разом із Закарпатською торгово-промисловою палатою, Німецьким бюро технічного співробітництва (GTZ) провели 12 вересня семінар “Україна і СОТ: плюси та мінуси для українського бізнесу”.

Запрошених до участі керівників підприємств, установ і організацій, приватних підприємців, представників підприємницьких об'єднань вітали президент ЗТПП Отто Ковчар, в.о. президента СПМСНПУ В'ячеслав Биковець, віце-президент СПМСНПУ, голова Закарпатського регіонального відділення СПМСНПУ Андрій Сугай.

– Приєднання до СОТ розглядається як системний фактор розвитку вітчизняної економіки, лібералізації зовнішньої торгівлі, створення передбачуваного прозорого середовища для залучення іноземних інвестицій, що відповідає національним інтересам України, – підкреслив у доповіді В. Биковець. – Для виробників потенційні вигоди пов'язані з отриманням полегшеного доступу до світових ринків товарів, послуг, капіталів, міжнародно визнаних прав для захисту національних економічних інтересів на цих ринках. Знижуються комерційні ризики – внаслідок встановлення більш стабільного режиму торгівлі, а також зменшуються транспортні витрати – внаслідок гарантування свободи транзиту товарів територією країн-членів СОТ. Усе це загалом сприятиме зниженню собівартості української продукції і, відповідно, підвищенню

конкурентоспроможності українських компаній.

Аналізуючи позитивний вплив вступу України у Світову організацію торгівлі на ведення бізнесу всередині країни й на експортні можливості українських компаній на міжнародному ринку, в.о. президента СПМСНПУ підвів слухачську аудиторію до розгляду основних викликів для українського бізнесу. До них належать: тимчасове зниження виробництва окремих товарів в обсягах, еквівалентних збільшенню імпорту; певні загрози в торгівлі послугами (наприклад, у галузі міжнародних автоперевезень); проблеми із залученням інвестицій в окремі галузі (наприклад, виробництво електронних компонентів та приладобудування); скорочення виробництва окремих видів продукції внаслідок її низької конкурентоспроможності (будівельний сектор, машинобудування); наповнення продовольчого ринку імпортованими товарами за нижчими цінами (цукор, молочні продукти, овочі, фрукти, соки); “вимивання” важливої для вітчизняної харчової промисловості сировини і стратегічно важливих кормових ресурсів із неї (насіння соняшника, продовольчого і кормового зерна).

Наразі опрацьовуються шляхи адаптації малого й середнього бізнесу в умовах членства нашої держави в СОТ, що, зокрема, вбачаються у налагодженні тісної взаємодії центральної, місцевої влади та бізнесу, в активізації ролі бізнес-асоціацій у формуванні економічної політики, адекватної новим умовам, встановленні тісних контактів зі спорідненими організаціями країн-членів СОТ і ЄС.

У ході семінару відбулося предметне обговорення учасниками низки питань, що особливо гостро хвилюють сьогодні підприємців з огляду інтеграції України у європейські й світові процеси і структури, системного реформування національної економіки згідно з принципами лібералізації та відкритості ринку.

Вл. інф.

ОГОЛОШЕННЯ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ

ОЦІНКА МАЙНА ТА МАЙНОВИХ ПРАВ

Закарпатська ТПП здійснює оцінку

- земельних ділянок,
- нерухомості,
- обладнання,
- транспортних засобів,
- інших видів рухомого й нерухомого майна.

(Сертифікат суб'єкта оціночної діяльності №6863/08 від 18.04.2008 р., виданий Фондом державного майна України).

Ліцензія Державного комітету України із земельних ресурсів. Серія АВ № 390683 від 25.06.2008 р.).

Конт. особа: Зенона Сойма –
завідуюча сектором оцінки
майна та майнових прав.
Тел.: (0312) 669489, факс: 669498.
Ел. пошта: zed@tpp.uzhgorod.ua

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ПОСЛУГИ

Закарпатська ТПП приймає замовлення

- з професійного перекладу текстів будь-якої складності й тематики з більшості європейських і деяких східних мов і, відповідно, цими мовами;

- з перевірки та офіційного засвідчення ідентичності перекладу з оригіналом;

- з усного перекладу під час ділових заходів і переговорів, при супроводженні делегацій чи окремих осіб у закордонних поїздках.

Конт. особа: Євгенія Мацола –
спеціаліст сектору перекладів.
Тел.: (0312) 669461, факс: 669498.
Ел. пошта: evheniya@tpp.uzhgorod.ua

ШТРИХОВЕ КОДУВАННЯ ТОВАРІВ

Регіональний центр Асоціації товарної нумерації України “GS1 Україна” при Закарпатській ТПП

- надасть кваліфіковану консультацію щодо правових і технічних аспектів штрихового кодування товарів, участі в міжнародній системі “GS1”;

- забезпечить оформлення документів, необхідних для вступу до “GS1 Україна” та присвоєння товарам ідентифікаційних номерів.

Конт. особа: Юлій Рогаль –
регіональний представник
Асоціації “GS1 Україна”.
Тел.: (0312) 669462, факс: 669498.
Ел. пошта: zez_tpp@tpp.uzhgorod.ua

СВІТОВА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА КРИЗА – ПРОВІСНИК ПЕРЕМІН У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Цьогорічний вересень став переломним моментом у розвитку кредитного бізнесу. Спочатку від нього постраждав банківський сектор, проте обвал на світових фондових ринках поставив питання про можливість глобальної рецесії. Ще ніколи з часів Великої депресії Уолл-стріт не переживав такого великого потрясіння. Звичайно, фондові ринки падали завжди і завжди піднімалися. Черговий обвал, який призводить до загальної економічної кризи, трапляється майже кожне десятиріччя. Такі закони. А це означає, що економічні кризи є невід'ємною складовою циклічного розвитку економіки. Криза, яку переживає нині світ, восьма за останні сто років.

Ще влітку прискорення інфляції було однією з головних глобальних проблем, що хвилювали економістів. Зростають ціни на паливо і продовольство боляче відбивалися на компаніях у провідних державах, а для країн, що розвиваються, ця проблема ставала справою життя і смерті.

7 вересня під урядовий контроль потрапили приватні, однак гарантовані державою корпорації "Fannie Mae" та "Freddie Mac", засновані з метою полегшити створення іпотечного ринку США.

15 вересня американські ЗМІ назвали "чорним понеділком", а події на фінансовому ринку як найважчі з 1929 року – початку Великої депресії в Сполучених Штатах Америки. Ключовий показник ділової активності в США – індекс Dow Jones – впав на 317,38 пункта до позначки 11.104,61 пункта. Цього дня припинили боротьбу за існування два найбільші іпотечні банки США – "Lehman Brothers" і "Merrill Lynch". Фінансові проблеми звалилися на інших членів "великої п'ятірки" – "Goldman Sachs" і "Morgan Stanley". Кілька десятків мільярдів доларів позики у Федеральній резервній системі США під принизлив для себе відсотки LIBOR+8,5% і під заставу практично всіх своїх активів одержав величезний страховий конгломерат "American International Group".

18 вересня міністр фінансів Сполучених штатів Америки Генрі Полсон повідомив, що разом із Федеральною резервною системою США і представниками Конгресу працює над розробкою планів, спрямованих на вирішення питань із системними ризиками на ринках капіталу в США і вилучення "отруєних активів" з балансів банків. План передбачає створення державної корпорації, що викупить проблемні активи з балансів банків, а також виділення їй 700 млрд. дол. США.

19 вересня Державна скарбниця США оголосила про плани влити у фінансову систему ще майже трильйон доларів ліквідності.

2 жовтня Сенатом США був схвалений план Полсона. Керівником створеного Управління фінансової стабільності призначили колишнього топ-менеджера "Goldman Sachs Group" Еда Форста.

Як же так трапилося, що найпотужніша у світі економічна система – американська – дала тріщини? Аналізуючи події на світовому фінансовому ринку, експерти сходяться на тому, що причинами кризи є проблеми в економіці Сполучених Штатів і називають основні.

1. Військові витрати США торік сягнули 875 млрд. дол. США, зокрема на боротьбу з тероризмом.

2. Прибуток бюджету в 2007 фінансовому році склав 2,416 трлн. дол. США, витрати – 2,770 трлн. дол. США.

3. Дефіцит федерального бюджету США першого місяця 2007–2008 фінансового року зріс на 12,7% у порівнянні з жовтнем минулого року.

4. Акції американських компаній були значно переоцінені. Зараз фондовий ринок падає і його дно знаходиться в 4–5 і більше разів нижче, ніж нинішнього літа.

5. Світова економіка тримається на глобальних ринках – нафти і металів, продовольства й золота. Сполучені Штати стали економікою послуг зокрема й через те, що вони не виробляли, а обслуговували й саме тому контролювали ринки.

6. Цього року національний борг США виріс понад два рази і склав 11 трлн. дол. США, тобто більше за річний ВВП.

Перш ніж приступити до розгляду обставин, які призвели до кризи, нагадаємо, що повоєнна світова економіка базувалася на виконанні Сполученими Штатами Америки функції центрального банку світу. Тому головною розрахунковою валютою в міжнародній торгівлі був і залишається американський долар. І поки частка США в загальному обсязі світового ВВП переважала, а розмір міжнародної торгівлі був відносно незначним, долар повневно виконував функцію засобу платежу.

Статус центрального банку світу давав змогу США отримувати дохід, так званий "сеньйораж". Тож, випускаючи в обіг нічим не забезпечені грошові знаки, уряд і фізичні та юридичні особи Сполучених Штатів могли купувати товари й послуги практично в будь-якій країні світу.

Проте випуск доларів США в обіг має не однозначний характер. Глобалізація світової економіки й нарощування обсягів міжнародної торгівлі потребують додаткових коштів як засобу платежу. Брак таких коштів підвищує їх вартість та призводить до зростання обмінного курсу цієї валюти щодо інших валют – і в результаті погіршує умови для експортерів та стимулює здешевлення і збільшення обсягів імпорту. Аби не допустити зростання курсу долара США щодо інших валют, американський уряд зму-

шений емітувати щоразу більше грошових знаків. А підвищення попиту на основні ресурси (нафта, метал, продукти харчування тощо) з боку економік Китаю, Індії, Бразилії, інших країн не може не провокувати й зростання цін на них і, як результат, необхідності ще більшої кількості обігових коштів для забезпечення розрахунків у міжнародній торгівлі.

Разом із тим, як засіб платежу гроші є і засобом заощадження. Тож частина доларів США, що тимчасово не використовується як засіб платежу в міжнародній торгівлі, спрямовується на американський фондовий ринок та зумовлює зростання доходів простих громадян, бізнес-структур і бюджету США. Інвестиційні банки, які надають комісійні послуги з випуску цінних паперів і їх продажу американським та іноземним інвесторам, першими отримують доходи (причому щорічні доходи становлять мільярди й навіть десятки мільярдів доларів). Попит на цінні папери й зростання цін на них різко підвищує доходи всіх інвесторів. Що, своєю чергою, стимулює кредитування під купівлю цих цінних паперів.

Отже, з одного боку, зростання спекулятивних доходів сприяло зростанню споживчого попиту, з іншого – ще більше "розігрівало" американський фондовий ринок і формувало величезну "бульбашку" не підкріплену реальною вартістю фондових активів. Що свідчить про явні викривлення, а точніше порушення фундаментальної пропорції сучасної ринкової економіки, яка з продуктивної перетворилася на спекулятивну. А це вже дає підстави розглядати сучасну кризу як структурну грошову, яка відображає іманентні протиріччя грошової системи.

Тут доречно нагадати, що процес якісної перебудови системи грошових відносин, під час якого відбувся перехід із золотого валютного до паперово-грошового стандарту, тривав майже сорок років. У квітні 1978 року офіційно вступила в дію нова конфігурація міжнародних відносин, у якій гроші, втративши свою товарну основу, де-факто стали віртуальними грошима, а механізми твердих курсових співвідношень трансформувалися в систему "плаваючих" валютних курсів. У цієї системи, безперечно, є певні переваги перед системою золотого стандарту – вона дешевша і динамічніша, що відповідає логіці прискорюваної економіки. Однак суттєвими виявилися і її вади, про що свідчить породжена ними нинішня світова фінансова криза.

Погляньмо: щоденний обсяг операцій на світовому валютному ринку складає близько 2 трлн. дол. США. А тим часом тільки 5–7% загальної суми цих операцій пов'язані з реальною економікою, решта – спекулятивні трансакції. Їх потоки пришвидшувалися темпами в 15–20% на рік – тому не дивно, що банки почали перетворюватися на інститути обслуговування спекулятивних потоків.

За існуючими оцінками, у структурі "глобальної ліквідності" комерційних банків частка "сильних грошей", створених центральними банками, становить усього 1,0%. Інші – неар money ("майже гроші"). Очевидно в цих пропорціях, які характеризують сформовану впродовж останніх десятиліть структуру грошей та співвідношення повноцінних і "квазігрошей" і слід шукати витоки кризи, вважають експерти. Причому у даній ситуації зв'язки між грошима і приватною власністю фактично деформуються. Потребуючи стабільних грошей, приватна власність у фінансовій системі, де понад 95% трансакцій спекулятивні, втрачає свою функціональну визначеність, наповнюється віртуальним змістом.

Таким чином, Сполучені Штати, виконуючи функцію центрального банку світу, потрапили в пастку, з якої не так просто знайти вихід. Наразі світова спільнота зіштовхнулася з дуже складною проблемою, суть якої полягає в тому, що навіть найпотужніша економічно держава не може виконувати функцію центрального банку світу. А європейські країни та європейський центральний банк не готові взяти на себе таку функцію.

Зупинімося детальніше на подіях останніх років. Передвісники нинішньої кризової ситуації появились вже 2005 року. Із розпадом Радянського Союзу та переорієнтацією кількості країн союзнабор з планової економіки на ринкову було випущено значну кількість доларів без належного товарного підкріплення. Цей надлишок спочатку задіявся у приватизаційних процесах на пострадянському просторі й у державах Східної Європи, що зрештою призвело до дефолту в Росії 1998 року.

Згодом надлишок світового капіталу почав акумулюватися на ринках високих технологій, проте в 2001 році акції багатьох компаній у цій сфері радикально впали. Тому не випадково, що наступного року надлишки доларів спрямувалися на тоді ще перспективний іпотечний ринок.

Відомо, що ринок нерухомості у США й розвинутих країнах світу величезний. Скориставшись надлишком світового капіталу, легкістю і доступністю запозичень, домовласниками ставали навіть ті, хто реально не могли собі дозволити мати нерухомість. Та головне, що дешевими кредитами користувалися не лише ті, кому ніде було жити, – кредити брали, щоб заробити на операціях з нерухомістю. У 2005 році це забезпечувало до 15–20% прибутку. Проте вже до кінця 2006 року ажіотаж на житловому ринку різко спав, а новоспечені домовласники опинилися на межі банкрутства, оскільки сподівалися погасити іпотечні кредити за рахунок перепродажу свого нового житла. Від проблем на американському іпотечному ринку постраждали банки, які одержали від клієнтів лише частину виданих кредитів.

Криза почала набувати міжнародних масштабів весною 2007-го, коли проблеми виникли в інвестиційних компаніях, які, скориставшись можливістю, накупили іпотечні

КРИЗА ПЕРША

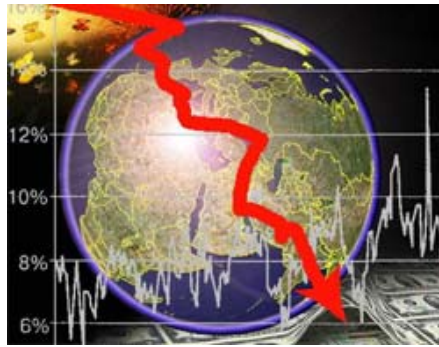
Причиною першої кризи стала I світова війна (1914–1918 рр.). За підрахунками економістів, загальні витрати країн-учасниць склали близько 360 млрд. золотом. Цього було достатньо, аби порушити наявний тоді світовий економічний баланс. Економічні підсумки війни – безробіття, інфляція, зростання податків, підвищення цін і зuboжіння народів у всіх країнах, що воювали.

КРИЗА ДРУГА

Після I світової війни уряди держав намагалися повернути економіки на довоєнний рівень. Однак не пройшло і двох років, як вибухнула нова криза (1920–1921 рр.). Причини: масова демобілізація і відсутність робочих місць, низька зарплата, занадто довгий робочий день. Усю Європу охопили страйки.

КРИЗА ТРЕТЯ

Криза 1929 р. за глибиною і масштабами не має аналогів. Вона охопила найрозвинутіші країни, тривала 4 роки, особливо вразила економіку США. Війна перетворила країну зі світового боржника на кредитора, і світова економіка стала залежати від добробуту американської. Вихідною передумовою Великої депресії 1929–1933 років (таку назву здобула криза) став процес демонетизації золота – скасування золотого стандарту грошей та якасування перебудови на цій основі тодішніх механізмів грошового обігу. До цього стабільність паперових грошей забезпечувалася фіксацією їх золотого вмісту, що, своєю чергою, гарантувало стабільність валютних курсів. У період кризи ця система зруйнувалася: спочатку Англія (на той час – фінансовий центр світу), а згодом США, Франція, а також інші країни Заходу змушені були відмовитися від внутрішньої конвертації паперових грошей у золото. У результаті – систему золотого стандарту, яка функціонувала впродовж тривалого періоду, було підірвано. На-

слідки для світової економіки добре відомі. До цих пір світ не зіштовхувався з подібним: лише в США розорилося понад 130 тисяч підприємств і установ, із них 5760 банків – п'ята частина всіх американських банків. Практично кожен четвертий американець залишився без роботи. Загалом у західній економіці промислове виробництво скоротилося на 46%, а зовнішній товарообіг – на 67%. Вважається, що Велика депресія відкинула країни Заходу назад у промислового розвитку мінімум на 20 років. Вони виходили з кризи по-своєму, але принцип у всіх був загальний – глибока реструктуризація економіки.

КРИЗА ЧЕТВЕРТА

Після II світової війни Сполучені Штати Америки остаточно захопили світове економічне панування. Європа близько 30 років відновлювала економічний підих. Подальшому процвітання найбільш розвинутих країн перешкодила напружена політична ситуація, що склалася на початку 70-х років. Камеменом спотикання став Ізраїль, що ввійшов у конфронтацію з арабським світом. Це призвело до підняття цін на нафту на 70% та глобальної енергетичної кризи.

облігації, тобто вкладали гроші в сек'юритизовані папери. Річ у тім, що банк, надаючи кредит, одразу ж страхує його неповною, часто продаючи довгі зі скидкою іншим фінансовим інститутам. На початок кризи іпотекою були набиті доверли інвестиційні портфелі всіх крупних світових інвестиційних банків, у тому числі і європейських. Тому криза миттєво вилилася за межі Сполучених Штатів.

Власники закладних цінних паперів, що втратили платежі недобросовісних позичальників, спробували реалізувати закладене майно, та виявилось, що забезпечення іпотечних кредитів значно нижче за вартість довгу. Більше того, боргові фінансові інструменти ніхто не хоче купувати і ніхто не може продавати. Ціна на ці папери стала невідомою – бо зник ринок, який міг її знати. На балансах величезної кількості фінансових установ виявилися папери з невизначеною ціною. Акції фінансового сектору в цілому світі поповзли вниз, і чим більшою була установка, тим боліснішим було падіння. А позаяк у глобальній економіці всі пов'язані між собою взаємними зобов'язаннями, кредитними контрактами й страховими відносинами, "отруєні" активи почали впливати й на ціну страхових операцій, і на короткотермінові кредити банків одне одному. Разом із кризою на іпотечному ринку США почалася стагнація на житловому ринку Європи.

І все ж, хоча світова економічна криза охопила найчутливішу сферу грошово-кредитних зв'язків, не можна вважати лише цю обставину вихідною її основою. За висновками експертів, глобальна економіка не витримала безпрецедентного зростання вартості нафти й продуктів харчування. Уже взимку й навесні цього року ціни на нафту, які спочатку, здавалося б, не надто помітно позначалися на економіці США, почали впливати на ситуацію і призвели до суттєвого сповільнення, а можливо й зупинки економічного зростання низки галузей і в Сполучених Штатах, і в Європі.

Нафтовий шок поглибився влітку. 11 липня вартість нафти марки WTI досягла рекордних за всю історію 147,27 дол. США за барель. Менш як за рік у шість разів зростала ціна на сірчану кислоту, що застосовується для обробки сталі, в мідному й біотеталовому виробництві. Подальше збільшення цін прискорили й виробники гідроксиду натрію, оголосивши форс-мажор через повіль. Висока вартість нафти й бензину викликала зниження попиту на автомобілі: в серпні нинішнього року їх продаж у Європі впав на 16%, у вересні в США – на 26%, в Японії – на 5,3%. Почалося скорочення виробництва металів.

Утім, злам став позначатися ще раніше – в травні–червні, бо саме з кінця травня основні фондові індекси в США й усьому світі пішли донизу, тим самим відбиваючи песимістичні очікування інвесторів. Згадаймо, що 31 жовтня 2007 року більшість індексів світових фондових ринків досягли піку, після чого й почався спад. Відтоді аж до 3 жовтня цього року, коли план Полсона прийняла Палата представників

КРИЗА П'ЯТА

Чорний понеділок (19 жовтня 1987 р.) став початком нової глобальної кризи. За один день вартість акцій на Нью-Йоркській фондовій біржі впала на 22,6%, індекс Dow Jones встановив рекорд одноразового падіння на 508 пунктів. Загальні збитки по всьому світу цього дня склали трильйон доларів. Для запобігання обвалів ринку було встановлено "правило переривання торгів", якщо індекс Dow Jones знижується більш як на 350 пунктів.

КРИЗА ШОСТА

Основним епіцентром нової кризи стали країни Південно-Східної Азії (1997–1998 рр.). Високі дисконтні ставки банківського кредиту й орієнтована на експорт споживчих товарів економіка залучили туди багато іноземних інвесторів. Велика частина вільних капіталів, що прибували, спрямовувалася на ринок нерухомості, що призвело до його обвалу. Місцева валюта була знецінена, а по світових фінансах, особливо Японії, були нанесені нищівні удари.

КРИЗА СЬОМА

Економічна криза (дефолт) 1998 р. у Росії була однією з найважчих в історії країни. Основні причини дефолту – величезний державний борг Росії, породжена обвалом азійських економік криза ліквідності, низькі світові ціни на сировину, яка складала основу експорту РФ, а також популістська економічна політика держави й створення фінансової піраміди державних короткострокових зобов'язань. Його наслідки серйозно вплинули на розвиток економіки і країни в цілому як негативно, так і позитивно. Курс рубля щодо долара впав за півроку більш як утричі. Населення позбулося частини своїх заощаджень, знизився рівень життя. Проте девальвація рубля дозволила російській економіці стати конкурентоспроможнішою.

конгресу США, індекс S&P 500 впав на 30%; індекс MSCI World, що показував динаміку на ринках розвинутих країн, знизився на 32,3%; індекс ринків MSCI Emerging Markets – на 40,5%.

Як уже вказувалося, обвал 2007–2008 років торкнувся всіх країн і був викликаний подіями за межами фондового ринку – спочатку бумом, потім крахом у кредитному й житловому секторах, пізніше – і на ринках сировини: першими стали падати акції західних банків, а з різким подешевінням нафти, акції сировинних компаній країн, що розвиваються. На думку експертів, ускладнили ситуацію і серпневі події в Грузії, особливо войовнича риторика, розгорнута російським керівництвом. Банкіри інтерпретували її як сигнал суттєвого погіршення міжнародного становища. А за таких умов інвестори намагаються залишити як конкретні країни, що опиняються в умовах чинного або потенційного воєнного конфлікту, так і регіон, де ці країни розташовані.

...Коли вже випало нам жити в епоху глобалізації, доведеться з цим миритися. А поки аналітики намагаються передбачити які наслідки матиме криза в тій чи іншій країні, світова економіка входить у нову фазу розвитку, що потребує перегляду й оздоровлення всієї економічної системи, сформованої в минулому столітті. І хоча шлях до масштабних перетворень далеко не простий, наразі видно, що фінансово-економічні переміни вже почалися. Насамперед міняється баланс сил у банківському секторі. На перший план виходять традиційні види банківського бізнесу, включаючи залучення коштів інвесторів на депозити й розширення мережі, що супроводжують державними страховими програмами. Та ринку належить ще довго й болісно переглядати інвестиційні ризики.

Однак трудності банків і лихоманка курсу долара – лише видима частина проблем. Головні проблеми пов'язані з реальним спадом виробництва, зниженням показників зростання ВВП, зменшенням обсягів залучення інвестицій. Усе це, за висновками експертів, стосується й української економіки, структура якої хоч і має відмінності від американської, азійської і навіть західноєвропейської, проте досить інтегрована в світове господарство і тому не може бути осторонь процесів у світі. Зважаючи на складну політичну ситуацію в Україні, непослідовну зовнішньоекономічну політику та неефективні реформи за весь період незалежності, потреба в чітких та ефективних механізмах державного управління вкрай необхідна, позаяк гострі наслідки світової фінансово-економічної кризи ще попереду...

Отто Ковчар.

УКРАЇНЬСЬКА КРИЗА – КРИЗА ВНУТРІШНЯ, ПОМНОЖЕНА НА СВІТОВУ

Так образно характеризують нині фінансово-економічну ситуацію в Україні експерти різних відомств і політики різних рівнів, намагаючись усвідомити реальні масштаби й наслідки кризи та оцінити реальні шанси виходу з неї. Світова криза за свідчила, що стара фінансова модель, яка на попередньому етапі розвитку світової економіки обслуговувала товарообмінні процеси, в умовах прискореної глобалізації виявилася неефективною. Наразі навіть поважні міжнародні організації не готові конкретизувати, як надовго розтягнеться світова криза, та хоч приблизно спрогнозувати її перебіг.

Українські експерти теж не беруться впевнено й однозначно стверджувати, що відбуватиметься з вітчизняною економікою навіть у найближчій перспективі. Проте більшість погоджується з тим, що вона набагато болісніше реагуватиме на кризові процеси, ніж економіки розвинутих країн, які мають сильні інститути державного управління. Наша фінансово-економічна система таки виявилася сильно ураженою, хоча ринкові перетворення в Україні й не супроводжувалися повним копіюванням фінансових механізмів, напрацьованих розвиненими економіками. До липня поточного року економіка держави розвивалася загалом позитивно в умовах сприятливої зовнішньої кон'юнктури. Із серпня сталася різка зміна тенденцій розвитку, в першу чергу – банківської системи та експортоорієнтованих секторів виробництва.

За інформацією Міністерства економіки, внаслідок скорочення світового попиту на українську продукцію та обвальне падіння цін на сировинних ринках основні українські експортери практично втратили зовнішні ринки збуту, що спричинило різке скорочення обсягів виробництва. Так, у вересні 2008 року до відповідного періоду 2007 року падіння в металургії становило 17%, у жовтні – 35,6%, а в листопаді – 48,8%, у хімічній та нафтохімічній промисловості – відповідно 2,1%, 19,2% та 35,2%. У цілому обсяги виробництва в промисловості скоротилися у вересні на 4,5%, у жовтні – на 19,8%, в листопаді – на 28,6%. Як наслідок, за підсумками 11 місяців було зафіксовано падіння кумулятивного показника обсягів промислового виробництва на 0,7%, динаміка зростання ВВП уповільнилася до 3,6%.

Що стосується зовнішніх ринків, то, за даними Держмитслужби, фіксується стійка тенденція зменшення вартісних обсягів як експорту, так і імпорту. При цьому в листопаді динаміка падіння імпорту була вищою за динаміку скорочення експорту. Порівняно з жовтнем експорт скоротився на 2,2 млрд. дол. США, тоді як імпорт – на 2,7 млрд. дол. США. Це призвело до зменшення від'ємного сальдо товарного балансу до 0,9 млрд. дол. США проти 1,5 млрд. дол. США у жовтні. В експорті падіння зумовлене істотним зниженням цін та зменшенням попиту на зовнішніх ринках. Тим часом імпорт скорочується під впливом зниження внутрішнього попиту (частково за рахунок призупинення кредитування фізичних осіб) та обвалу обмінного курсу гривні.

У відповідь на погіршення ситуації у експорті та промисловості в цілому продемонстрував обвал і фондовий ринок. Якщо протягом січня–липня відбувалося поступове погіршення кон'юнктури фондового ринку, то лише за серпень–жовтень індекс ПФТС втратив 61,48% своїх позицій. Не в останню чергу це було пов'язано з негативними сигналами від гірничо-металургійного комплексу. Головне, що привертає увагу, – високий рівень залежності від короткотермінових, часто спекулятивних, інвестицій нерезидентів. Вони швидко розгрівають ринок, але можуть миттєво й покинути його, залишаючи проблеми недофінансування. У Мінекономіки вважають, що слід було більше уваги приділяти структурі іноземного капіталу, який надходить до країни, підвищувати частку прямих іноземних інвестицій, що відображають триваліше зацікавлення інвесторів у розвитку економіки України.

У результаті відтоку валюти через канал фондового ринку, загострення проблеми валютного рефінансування банків, зростання дефіциту поточного балансу та валютного ажіотажу серед населення, в економіці розпочалися девальваційні процеси, які призвели до зменшення у вересні рівня міжнародних валютних резервів на 0,5 млрд. дол. США. За жовтень втрати становили вже 5,6 млрд. дол. США.

В умовах валютної дестабілізації і труднощів із рефінансуванням банківської боргової піраміди погіршилася ситуація на ринку банківських послуг. Якщо в серпні вересні спостерігалася тенденція одночасного зростання обсягів залучених депозитів від населення (понад 60% загального обсягу депозитів) і наданих кредитів, то в жовтні ситуація трохи змінилася. Депозити фізичних осіб у серпні зросли на 1,9%, у вересні – на 1,1%, а в жовтні зменшилися на 4,1%. Кредити зросли в серпні на 3,1%, у вересні – на 3,3%, а в жовтні – на 9,3% за рахунок курсової переоцінки доларових позичок. У листопаді зафіксовано реальне скорочення як депозитів, так і кредитів фізичних осіб, що спровокувало ефект вимивання грошей із банківського обороту. У вересні–листопаді тривала тенденція до конвертації заощаджень населення в іноземну валюту. Тому на готівковому валютному ринку сформувалося значне від'ємне сальдо продажу (купівлі) населенням іноземної валюти.

У грудні продовжує спостерігатися непрогнозованість у банківській системі та на валютному ринку. Відсутність позитивних зрушень на зовнішніх ринках погіршує умови для експортоорієнтованого виробництва, насамперед металургійної та хімічної промисловості. За даними Мінекономіки, у металургії, за підсумками року, обсяги виробництва зменшаться на 10%, у хімічній промисловості – на 3%, у виробництві коксу, продуктів нафтопереробки – на 18,2%. Уповільнення зростання спостерігається у машинобудуванні, хоча приріст виробництва залишиться на рівні 12,5%. Погіршилася ситуація в будівельній галузі та житловому будівництві.

Щодо цінних процесів, то падіння цін виробників промислової продукції на 6,5%

у листопаді, в тому числі на 13,7% у металургії, на 16% у добуванні металевих руд, на 16,5% у виробництві коксу та продуктів нафтопереробки, на 10,3% у хімічному виробництві, свідчить про адекватне реагування українського ринку на зниження цін та попиту на світових ринках. У цілому за підсумками року, індекс цін виробників промислової продукції передбачено на рівні 121,1%, індекс споживчих цін – 121,9%.

Падіння у промисловості викликало неконтрольовану ланцюгову реакцію в залежних видах економічної діяльності – торгівлі і транспорті. Річний приріст їх випуску не перевищив 0,7% та 8%, тоді як за підсумками 10 місяців зростання становило відповідно 6% і 11%. Відсутність достатніх власних джерел розвитку та кредитний дисбаланс негативно позначаються на інвестиційній активності всіх суб'єктів господарювання. Внаслідок обмеження виробництва через звуження зовнішніх ринків, а також згорання внутрішнього попиту в зв'язку з обмеженістю кредитів, замороженням власних ресурсів у запасах готової продукції, погашенням кредитів за відсутності можливості їх рефінансування очікується уповільнення темпів реального зростання ВВП з 5,8% за 10 місяців до 3,5–4% за 2008 рік.

В уряді не заперечують, що дев'ятирічне зростання ВВП, на жаль, не було використано для структурної перебудови економіки. При позитивній цінній кон'юктурі жодних структурних змін та заходів модернізації в галузях не проводилося. Економіка рухалася за принципом найменшого опору, оглядаючись лише на цінову кон'юнктуру, яка є вельми мінливою. Досвід останніх років і події 2008-го свідчать: основною проблемою виробничого комплексу України є не так вартість енергоносіїв, як загалом відсутність у власників підприємств інноваційної стратегії розвитку, яка б забезпечувала необхідний рівень оновлення та диверсифікації виробництва, підвищення його конкурентоспроможності. Саме неконкурентоспроможність виробництва, як за собіварістю вироблення продукції, так і за її якістю й асортиментом, у періоди різкого згорання попиту на ринках та обвалу цін опиняються поза ринком.

Слабкою ланкою виявилася банківська система, що потрапила в повну залежність від зовнішнього кредитування і продемонструвала нездатність до ефективного господарювання. Чимало запитань виникає і до системи банківського нагляду, яку, на думку урядовців, слід модернізувати в напрямі універсалізації з урахуванням міжнародного досвіду. Загалом фінансові ринки продемонстрували свою неспроможність до диверсифікації потоків капіталу та забезпечення їх перетікання в найбільш перспективні види економічної діяльності, що стимулюють експорт і внутрішнє виробництво, а не споживчий попит на імпортні товари.

Можливі сценарії розвитку фінансово-економічної ситуації в країні у 2009 році нині обговорюються експертами урядових, громадських організацій, наукових установ, бізнес-асоціацій. До віхідних умов урядового прогнозу закладено збереження несприятливої зовнішньої кон'юнктури протягом першого півріччя наступного року. Через погіршення умов торгівлі та внутрішню нестабільність передбачається зменшення обсягів виробництва, насамперед у металургії, хімічній промисловості, машинобудуванні, що призведе до скорочення промислового виробництва в цілому. Через міжгалузеві зв'язки і скорочення імпорту негативні тенденції спостерігатимуться у транспорті й торгівлі, що також веде до зниження валютних і бюджетних надходжень.

Девальвація може спричинити банкрутство тих суб'єктів господарювання, які потрапили в залежність від кредитів у валюті. Звуження внутрішнього сукупного попиту та обмеження оборотних коштів у підприємств на тлі послаблення гривні позначиться на скороченні імпорту товарів і послуг. Дефіцит власних коштів підприємств та чистий відтік капіталу призведуть до різкого зниження обсягу валового нагромадження основного капіталу. В умовах падіння цін на світових ринках національні товаровиробники не матимуть можливості значною мірою скористатися ціновим механізмом покриття своїх затрат. Комбінація несприятливих умов розвитку вплине на формування від'ємної рентабельності низки галузей економіки. Результатом подій на фінансових ринках і в реальній економіці стане загострення бюджетних та соціальних проблем.

Обмеження доступу банків до зовнішніх джерел фінансування та, відповідно, їх можливостей із рефінансування боргів попередніх періодів призведе до зміни структури пасивної бази банків через заміщення капіталів нерезидентів внутрішніми ресурсами. Зниження довіри до банківської системи в умовах прискорення девальваційних процесів не дозволить швидкими темпами замінити відтік ресурсів, не зважаючи на заплановані заходи з рекапіталізації життєздатних банків. Підприємства залишаться на голодному кредитному пайку, позаяк кредити важко отримати не лише на інвестиційні потреби, а й для швидких оборотів у торгівлі та харчовій промисловості. Процес відновлення здорового руху товарів та грошей, перш за все на внутрішньому ринку, ускладнюватиметься і тим, що девальвація та відсутність зростання доходів населення призведе до зменшення споживчого попиту на всі групи товарів.

У грудні Кабінет Міністрів оновив основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України, які лягли в основу проєктів Державної програми економічного і соціального розвитку та Державного бюджету на 2009 рік. За розрахунками урядових експертів, номінальний валовий внутрішній продукт складатиме 1046,5 млрд. грн., тобто 100,4% відповідно до 2008 року. Індекс споживчих цін (у розрахунку: грудень наступного до грудня попереднього року) передбачено на рівні 109,5%, а індекс цін виробників промислової продукції – 112%. Фінансові результати звичайної діяльності підприємств до оподаткування становитимуть

171,1 млрд. грн., прибуток прибуткових підприємств – 247,6 млрд. грн., збиток збиткових підприємств – 76,5 млрд. грн. Фонд оплати праці найманих працівників і грошового забезпечення військовослужбовців склав 313 млрд. грн., а номінальна середньомісячна зарплата працівників – 2093 грн. або 100,9% до попереднього року з урахуванням індексу споживчих цін. Середній за рік показник кількості зайнятих економічною діяльністю віком від 15 до 70 років – 20,4–20,3 млн. осіб, а показник рівня безробіття, визначений за методологією Міжнародної організації праці, – 8,5–9%. Прогнозується від'ємне сальдо торговельного балансу (за методологією платіжного балансу) в розмірі 7084 млн. дол. США. У порівнянні з попереднім роком експорт товарів і послуг склав 96,2% (82418 млн. дол. США), імпорт – 90,5% (89502 млн. дол. США).

Урядовим проектом Закону "Про Державний бюджет України на 2009 рік" передбачено збільшення доходів на 2,4% (237,55 млрд. грн.), у тому числі загального фонду – на 0,8% (182,31 млрд. грн.). Одночасно витрати пропонуються підвищити на 4,9% (265,63 млрд. грн.), однак по загальному фонду передбачається їх зменшення на 5,8% (188,56 млрд. грн.). У результаті граничний розмір дефіциту Держбюджету-2009 Кабінет міністрів пропонує встановити на рівні 31 млрд. грн., що на 23,9% перевищує показник Держбюджету-2008. У той же час по загальному фонду дефіцит намічено знизити майже втричі – до 6,03 млрд. грн. Із урахуванням прогнозу номінального ВВП 1046,5 млрд. грн., розмір дефіциту Держбюджету-2009 становить 3% ВВП. За розрахунками уряду, доходи зведеного бюджету в 2009 році збільшаться на 5,2% (306 млрд. грн.), у тому числі по загальному фонду – на 2,8%, (234,1 млрд. грн.). Проект Держбюджету-2009 побудований на прогнозі уповільнення зростання реального ВВП з 1,8–2,5% у 2008 році до 0,4% у 2009-му, інфляції – відповідно з 21,9% до 9,5%, зменшення негативного зовнішньоторговельного сальдо з 13,29 млрд. дол. США до 7,08 млрд. дол. США, збільшення реальної заробітної плати з 8,8% до 0,9%, зростання безробіття з 6,7–7,2% за підсумками цього року до 8,5–9% в наступному.

Незважаючи на неузгодженість передбачених бюджетною декларацією доходів та витрат, Верховна Рада на останньому цього року пленарному засіданні таки ухвалила Закон "Про Державний бюджет України на 2009 рік" з урахуванням пропозицій парламентського Комітету з питань бюджету, що стосуються, зокрема, збільшення витрат за низкою бюджетних статей та зобов'язання уряду до 1 травня подати проект закону про внесення змін до Держбюджету-2009 згідно з результатами роботи в першому кварталі.

За оцінками незалежних експертних організацій, серед першочергових завдань уряду – вирішення фінансових проблем: зростання рівня інфляції та девальвації гривні. На другому місці знаходяться економічні проблеми, зумовлені фінансовою кризою, – падіння промислового виробництва в окремих галузях економіки та масові звільнення робітників із підприємств. На третьому – соціальні прояви погіршення фінансово-економічної ситуації, серед яких експерти називають масове безробіття та соціальну незахищеність звільнених з роботи, відсутність економічних стимулів у роботодавців для підвищення рівня соціального забезпечення працівників, неспроможність населення розплатитися за кредитами. Сприяє стабілізації соціально-економічної ситуації може проведення системної податкової реформи, створення національної інвестиційної системи, модернізація бюджетної системи, рефінансування банківської системи. До числа суб'єктів економічної діяльності, які потребують негайної підтримки влади, експерти відносять стратегічні для української економіки підприємства, малий та середній бізнес, окремі галузі економіки, що визначаються державою як пріоритетні.

Наразі антикризова політика уряду спрямовується насамперед на стабілізацію ситуації на фінансових ринках з урахуванням досвіду провідних країн, які успішно відновлюють стійкість банківської системи. Зокрема задіяно такі механізми, як посилення державних гарантій повернення вкладів, періодичність перегляду облікової ставки центрального банку, запровадження загального мораторію на дострокове припинення строкових депозитів, викуп цінних паперів, які можуть загрожувати стабільності банківської системи, та обмеження спекулятивних операцій на фондовому ринку, цільове залучення позик міжнародних фінансових організацій, надання допомоги банкам, котрим загрожує банкрутство. Важливу роль відіграло рішення Міжнародного валютного фонду про надання кредиту Національному банку для посилення його валютних резервів. На жаль, НБУ так і не зміг стабілізувати валютний курс національної валюти, внаслідок чого зазнали величезних втрат і населення, і підприємці.

Урядом розроблено також пакет заходів для подолання загальної стагнації економіки та зниження обсягів виробництва в окремих галузях, різкого зростання безробіття. Ухвалено низку рішень, спрямованих на вирішення проблемних питань у гірничо-металургійній галузі, будівництві, легкій промисловості й агропромисловому секторі. Системні рішення стосуються вирівнювання міжгалузових і внутрішньогалузових цінностей, підвищення енергоефективності, пошуку внутрішніх ринків для продукції, що вироблялася на експорт та імпортозаміщення.

Низку заходів буде спрямовано на зменшення негативного сальдо в зовнішній торгівлі. Передбачено, зокрема, запровадження більш жорстких процедур контролю за імпортом товарів з метою запобігання ввезенню на митну територію України товарів, що не відповідають національним ветеринарним, санітарним, фітосанітарним, екологічним, фармакологічним стандартам. Державна підтримка намічена щодо впровадження фінансових інструментів розвитку високотехнологічного експорту, активізації співробітництва в рамках транспортних коридорів. Із метою формування раціональної структури експорту й імпорту товарів підготовлено перелік товарів, експортування та імпортування яких підлягає ліцензуванню, і обсяги квот на 2009 рік.

В умовах скорочення бази оподаткування передбачається забезпечити надходження до держбюджету з інших джерел і водночас зменшити видатки. Крім того, прийнято низку рішень щодо скорочення обсягів фінансування на утримання органів управління, а також концепцію підходу до скорочення у 2009 році адміністративних та інших витрат, які не стосуються розвитку і соціальних стандартів.

Скорочення власних джерел інвестування потребує збільшення обсягів залучення інвестицій в економіку країни, в тому числі за рахунок співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями. Одним із головних джерел інвестування уряд розглядає реалізацію проектів зі Світовим банком та Європейським інвестиційним банком. Передбачається активізувати проекти щодо розвитку енергетичної та транспортної систем, об'єктів житлово-комунального господарства.

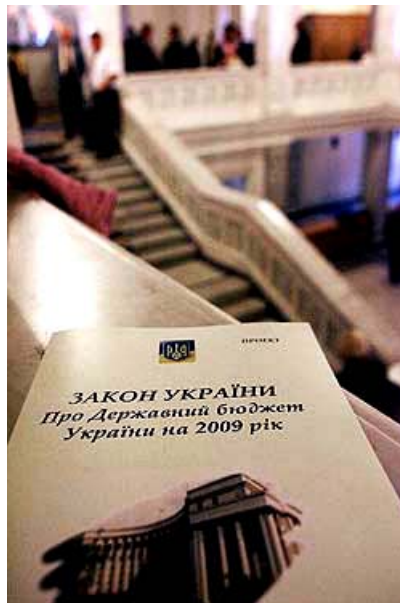
Загалом, заходи з підвищення стійкості фінансової системи, підтримки ліквідності, відновлення довіри до банківської системи мають стати запорукою відновлення дії механізму перерозподілу тимчасово вільних коштів в економіці на користь фінансування інвестиційних проектів, проектів із розширення і активізації виробництва, а також забезпечення процесів детінізації економіки та фінансової стабілізації. Внаслідок цього намічається поступове відновлення кредитування як базових галузей економіки, зокрема металургії, хімічної промисловості, так і тих секторів економіки, що орієнтовані на внутрішній ринок і значною мірою залежать від кредитів, – харчової промисловості, торгівлі, сільського господарства. Отримання додаткових обігових коштів дозволить вітчизняним підприємствам пом'якшити негативні наслідки світової кризи, підвищити енергоефективність виробництва та конкурентоспроможність своєї продукції.

Разом із запобіжними заходами, спрямованими проти втрати обігових коштів підприємствами гірничо-металургійного комплексу в умовах падіння попиту на їх продукцію, стабілізації виробництва сприятиме розширення внутрішнього споживання металопродукції через її здешевлення та використання в машинобудівній і будівельній галузях. На думку урядовців, реалізація кількох великих проектів, наприклад із будівництва інфраструктурних об'єктів або виробництва залізничного рухомого складу, у ланцюговий спосіб забезпечить зростання внутрішнього попиту на машинобудівну, металургійну, добувну продукцію, послуги будівництва, гуртової торгівлі й транспорту, фінансові послуги та ряд інших видів діяльності і, відповідно, розвиток їх виробництва.

Стимулюванню розвитку вітчизняного виробництва, коли фактично заморожуються обігові кошти суб'єктів економічної діяльності, допоможе переорієнтація коштів державного бюджету на реалізацію пріоритетних проектів, які потребують продукції та послуг саме вітчизняних виробників. Це, разом з іншими заходами уряду, спрямованими на стабілізацію та скорочення від'ємного торговельного сальдо, має сприяти обмеженню дедалі більших обсягів імпорту і завантаженню вітчизняних підприємств, гарантованому фінансуванню замовлень та уникненню масового безробіття. Основним результатом подолання світової фінансової кризи в Україні має стати саме прискорення структурних реформ і створення стимулів для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників, що дозволить поступово відновити тенденцію економічного зростання.

Практичне втілення доволі оптимістичного урядового сценарію соціально-економічного розвитку України у 2009 році потребуватиме титаничних зусиль, адже одночасно на світову систему кризу наклалася внутрішня. Це, власне, і погано, і добре, зауважує більшість експертів. Погано, бо збільшується кількість факторів невизначеності ситуації. Добре, бо вже не можна буде відкладати вирішення давно назрілих проблем. Ефективність протидії економічній і фінансовій кризі надалі залежатиме від спроможності державних і політичних інституцій спільно працювати на стабілізацію політичної, економічної та соціальної ситуації в країні, на вироблення скоординованих дій, спрямованих не тільки на хаотичне гасіння кризових спалахів, а й на системну роботу із закладання стратегічних засад сталого розвитку суспільства. Напрацьовані антикризові програми можуть стати успішними за умови, коли їх реалізація здійснюватиметься з урахуванням тенденцій розвитку глобальних світових процесів, а також досвіду ряду європейських держав, що довели: із кризи швидше виходять ті країни, які швидше приводять свої економічні системи до масштабів реальної економіки, а реальну економіку – до об'єктивних потреб країни.

Юрій Чейнеш.

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

“Про порядок упорядкування документів при реорганізації або ліквідації установ, організацій і підприємств та передавання їх на зберігання до державних архівних установ, трудових архівів”

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Методичні рекомендації розроблені на підставі Законів України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців”, “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, Правил роботи архівних підрозділів органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та інших нормативно-правових актів України.

Основними завданнями рекомендацій є встановлення для всіх установ, організацій, підприємств єдиного порядку зберігання і проведення науково-технічної обробки (далі – упорядкування) документів у випадку їх реорганізації або ліквідації.

Методичні рекомендації складаються з 4-х розділів, у яких викладені основні напрями роботи по забезпеченню зберігання та проведенню упорядкування документів у випадку реорганізації або ліквідації установ.

У першому розділі дається загальна характеристика зазначених рекомендацій.

У другому розділі вказується порядок організації передавання документів для подальшого зберігання у випадку реорганізації або ліквідації установи.

Питання проведення упорядкування документів розкривається в третьому розділі даних рекомендацій.

У четвертому розділі визначається порядок передавання документів до державних архівних установ, трудових архівів для зберігання у випадку реорганізації або ліквідації установ.

До рекомендацій додаються 11 форм документів, що утворюються в процесі упорядкування документів та їх передавання для зберігання.

2. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ УПОРЯДКУВАННЯ ТА ПЕРЕДАВАННЯ ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ ЗБЕРІГАННЯ У ВИПАДКУ РЕОРГАНІЗАЦІЇ АБО ЛІКВІДАЦІЇ УСТАНОВ

Порядок зберігання і користування документами установи після її реорганізації або ліквідації передбачається наказом або іншим розпорядчим документом про реорганізацію або ліквідацію установи.

Упорядкування і підготовка документів установи, що реорганізується або ліквідується, для передачі на зберігання входить в обов'язки комісії, створеної для передавання справ і майна (ліквідаційної комісії) або уповноваженого представника установи (власника). Кошти на упорядкування, дострокове приймання та зберігання документів установи передбачаються в кошторисі ліквідаційної комісії.

Ліквідаційна комісія зобов'язана забезпечити збереженість архівних документів установи, що ліквідується, і за погодженням із Державним архівом області або архівним відділом райдержадміністрації, міської ради визначити місце для зберігання архівних документів юридичної особи.

Згідно з діючими нормативно-правовими актами визначений наступний порядок передавання документів для подальшого зберігання у випадку реорганізації або ліквідації установи:

У разі реорганізації або ліквідації установи з передачою її функцій іншій установі, остання приймає за актом приймання-передавання всі документи, що нагромадилися за час діяльності установи.

При ліквідації установи без правонаступника, її документи, внесені до Національного архівного фонду (далі – НАФ), передаються в упорядкованому стані до відповідної державної архівної установи (Держархіву області, архівного відділу райдержадміністрації, міської ради). Документи фінансово-господарської діяльності, строки тимчасового зберігання яких ще не закінчилися, та документи з особового складу передаються органу вищого рівня ліквідованої установи, якщо він існує на території області, району. Як виняток, якщо районна, міська чи сільська установа, що ліквідується без правонаступників, підпорядковувалась вищому органу обласного рівня, в інтересах її працівників документи з особового складу в упорядкованому стані можуть бути передані до відповідної державної ар-

хівної установи (архівного відділу райдержадміністрації, міської ради) або трудового архіву. Документи фінансово-господарської діяльності, терміни зберігання яких не закінчилися, передаються органу вищого рівня.

У випадку ліквідації установи приватної форми власності, її документи тимчасового терміну зберігання та з особового складу передаються в упорядкованому стані на зберігання до трудового архіву або в разі відсутності на території району трудового архіву – до державної архівної установи (архівного відділу райдержадміністрації, міської ради).

3. УПОРЯДКУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ У ВИПАДКУ РЕОРГАНІЗАЦІЇ АБО ЛІКВІДАЦІЇ УСТАНОВИ

3.1. Проведення експертизи цінності документів та оформлення її результатів

Після завершення ліквідаційних заходів та перевірок фінансово-господарської діяльності установа здійснює підготовку документів для подальшого їх зберігання та використання.

Для цього проводиться експертиза цінності документів на підставі типових, примірних та індивідуальних номенклатур справ, відомчих (галузевих) переліків, “Переліку типових документів, що утворюються в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших установ, організацій, підприємств, із зазначенням термінів зберігання документів” зі змінами та доповненнями (далі – Перелік) і визначається комплекс документів, терміни зберігання яких не закінчилися.

У ході експертизи цінності здійснюється відбір документів постійного зберігання, з особового складу і тимчасового зберігання, терміни зберігання яких не закінчилися, актів про вилучення для знищення документів, не внесених до НАФ, строки зберігання яких закінчилися.

У разі встановлення в процесі експертизи цінності фактів нестачі документів і справ, здійснюється їх розшук. При негативному результаті розшуку на відсутні справи складається акт про нестачу документів (справ) (додаток 1). До описів справ додається довідка про причини відсутності документів (справ), підписана керівником установи (головою ліквідаційної комісії) і головним бухгалтером.

За результатами експертизи цінності складаються на чистих аркушах формату А-4:

передмови до кожного опису окремо (додаток 2);

опис справ постійного зберігання (додаток 3);

опис справ з особового складу (додаток 4);

опис справ тимчасового зберігання (додаток 5);

акт про вилучення для знищення документів не внесених до НАФ (додаток 6).

Справи включаються в акт про вилучення для знищення документів, не внесених до НАФ, якщо передбачений для них термін зберігання закінчився до 1 січня року, в якому складений акт. Наприклад, справи з трирічним строком зберігання, закінчені у 2000 році, можуть включатися в акт, що буде складений не раніше 1 січня 2004 року, з п'ятирічним строком зберігання – не раніше 1 січня 2006 року з урахуванням приміток, зазначених у Переліку. Назви однорідних справ, відібраних до знищення, вносяться в акт під загальним заголовком із зазначенням кількості справ, включених до кожної групи.

Акт про вилучення для знищення документів, не внесених до НАФ, складається в 3-х примірниках на всі справи тимчасового зберігання установи в цілому.

Акт підписує особа, яка проводила експертизу цінності документів (із зазначенням її посади), та бухгалтер установи.

Наталія Мілюкова,
начальник відділу формування
Національного архівного фонду та діловодства
Державного архіву Закарпатської області.

Адреса: 88018 м. Ужгород, вул. Минайська, 14а

Тел./факс: (03122) 2-19-44, 2-58-39

Тел.: (03122) 2-35-49, 2-06-10, 2-07-11

E-mail: arhiv@uzh.ukrtel.net

Додаток 1

Найменування установи
(район, місто)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Посада керівника установи

(підпис) (розшифровка підпису)

«_____» _____ 200_ р.

МП (із зазначенням ідентифікаційного коду установи)

АКТ _____ № _____

(місце складання)

про нестачу архівних справ (документів)

У результаті _____ установлено нестачу архівних справ (документів), що перелічені нижче.

(назва заходу)

Заходи щодо розшуку справ (документів) позитивних наслідків не дали.

У зв'язку з цим вважаємо можливим зняти з обліку такі справи, документи:

Опис №	Справа №	Заголовок справи (документа)	Дата справи (документа)	Кількість аркушів справи	Можливі причини відсутності справ
1	2	3	4	5	6

Разом _____ справ (документів)

(цифрами і літерами)

Зміст втрачених справ (документів) може бути частково відтворений такими справами (документами): _____

Керівник архіву (особа, відповідальна за архів установи, або особа, відповідальна за діловодство в структурному підрозділі)

підпис

розшифровка підпису

Дата

Керівник служби документального забезпечення установи

підпис

розшифровка підпису

Дата

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК установи

(повна назва установи)

від _____ № _____

Голова ЕК

(підпис)

(розшифровка підпису)

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК архівного відділу

райдержадміністрації, міської ради (повна назва)

від _____ № _____

Голова ЕК

(підпис)

(розшифровка підпису)

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання ЕПК*

Державного архіву Закарпатської області

Не друкувати.

від _____ № _____

Ставиться штамп

Голова ЕПК

(підпис)

(розшифровка підпису)

* Якщо втрачені документи Національного архівного фонду.

Додаток 2

ПЕРЕДМОВА до описів постійного зберігання (повна назва установи)

Коротка характеристика установи, дати утворення, реорганізації або ліквідації, чим займалася установа.

Характеристика документів постійного зберігання, наприклад:

Статут (положення) установи, зміни до нього;

Накази (розпорядження) з основної діяльності;

Планово-звітна документація (таблична та інформаційна);

Листування з ким і з яких питань;

Посадові інструкції працівників та інше.

Упорядкування проводилося за період _____ роки.

Фізичний стан документів задовільний.

Передмову склав

Посада укладача

підпис

розшифровка підпису

Дата

З передмовою ознайомився

Керівник установи

підпис

розшифровка підпису

МП (із зазначенням ідентифікаційного коду)

ПЕРЕДМОВА до описів з особового складу (повна назва установи)

Коротка характеристика установи, дати утворення, реорганізації або ліквідації, чим займалася установа.

Характеристика документів з особового складу, наприклад:

Накази (розпорядження) з особового складу велись рукописно протягом декількох років або за такі роки не велись;

Книга нарахування заробітної плати працівникам велась упродовж декількох років;

Особові справи працівників не заводилися.

Упорядкування проводилося за період _____ роки

Фізичний стан документів задовільний.

Передмову склав

Посада укладача

підпис

розшифровка підпису

Дата

З передмовою ознайомився

Керівник установи

підпис

розшифровка підпису

МП (із зазначенням ідентифікаційного коду)

Додаток 3

Повна назва установи
(район, місто)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Посада керівника установи

(підпис) (розшифровка підпису)
«___» _____ 200_ р.
МП (із зазначенням ідентифікаційного коду установи)

ФОНД № _____
ОПИС № _____
справ постійного* зберігання за _____ рік (роки)

№ з/п	Індекс справи	Заголовок справи (тому, частини)	Дата справи (тому, частини)	Кількість аркушів у справі	Примітка
1	2	3	4	5	6

У цей розділ опису внесено справ _____ з № _____ до № _____, у тому числі:
(цифрами та прописом)

літерні номери _____
пропущені номери _____

Посада особи, яка склала опис

підпис

розшифровка підпису

Дата

Керівник архіву (особа, відповідальна за архів)

підпис

розшифровка підпису

Дата

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК установи
(повна назва установи)

від _____ № _____

Голова ЕК _____
(підпис) (розшифровка підпису)

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК архівного відділу
райдержадміністрації, міської ради (повна назва)

від _____ № _____

Голова ЕК _____
(підпис) (розшифровка підпису)

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕПК

Державного архіву Закарпатської області

від _____ № _____

Голова ЕПК _____
(підпис) (розшифровка підпису)

Не друкувати.
Ставиться штамп

* Якщо документи внесені до Національного архівного фонду.

Додаток 4

Найменування установи
(район, місто)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Посада керівника установи

(підпис) (розшифровка підпису)
«___» _____ 200_ р.
МП (із зазначенням ідентифікаційного коду установи)

ФОНД № _____
ОПИС № _____
справ з особового складу за _____ роки (рік)

№ з/п	Індекс справи	Заголовок справи	Дата справи	Строк зберігання справи	Кількість аркушів у справі	Примітка
1	2	3	4	5	6	7

У цей розділ опису внесено _____ справ з № _____ до № _____, у тому числі:
(цифрами і літерами)

літерні номери _____
пропущені номери _____

Посада особи, яка склала опис

підпис

розшифровка підпису

«___» _____ 200_ р.

Відповідальний за архів установи

підпис

розшифровка підпису

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК установи
(повна назва установи)

від _____ № _____

Голова ЕК _____
(підпис) (розшифровка підпису)

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК архівного відділу
райдержадміністрації, міськради (повна назва)

від _____ № _____

Голова ЕК _____
(підпис) (розшифровка підпису)

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання ЕПК

Державного архіву Закарпатської області

від _____ № _____

Голова ЕПК _____
(підпис) (розшифровка підпису)

Не друкувати.
Ставиться штамп

Продовження публікації методичних рекомендацій "Про порядок упорядкування документів при реорганізації або ліквідації установ, організацій і підприємств та передавання їх на зберігання до державних архівних установ, трудових архівів" у наступному випуску "Ділового вісника".

Додаток 5

Найменування установи
(район, місто)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Посада керівника установи

(підпис) (розшифровка підпису)
«___» _____ 200_ р.
МП (із зазначенням ідентифікаційного коду установи)

ФОНД № _____
ОПИС № _____
справ тривалого зберігання за _____ рік (роки)

№ з/п	Індекс справи	Заголовок справи (тому, частини)	Дата справи (тому, частини)	Строк зберігання справи (тому, частини)	Кількість аркушів у справі	Примітка
1	2	3	4	5	6	7

У цей розділ опису внесено _____ справ з № _____ до № _____, у тому числі:

(цифрами і літерами)

літерні номери _____, пропущені номери _____

Посада особи, яка склала опис

підпис

розшифровка підпису

Дата

Керівник архіву (особа, відповідальна за архів)

підпис

розшифровка підпису

Дата

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК установи

(повна назва установи)

від _____ № _____

Голова ЕК

(підпис)

(розшифровка підпису)

СХВАЛЕНО

Протокол засідання ЕК архівного відділу

райдержадміністрації, міськради (повна назва)

від _____ № _____

Голова ЕК

(підпис)

(розшифровка підпису)

Додаток 6

Найменування установи
(район, місто)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Посада керівника установи

(підпис) (розшифровка підпису)
«___» _____ 200_ р.
МП (із зазначенням ідентифікаційного коду установи)

АКТ _____ № _____

(місце складання)

про вилучення документів для знищення,
не внесених до Національного архівного фонду

На підставі _____ відібрані до знищення як такі, що не мають

(назва і вихідні дані переліку документів із зазначенням строків їх зберігання)

науково-історичної цінності та втратили практичне значення, документи фонду № _____

(найменування фонду)

№ з/п	Заголовок справи, або груповий заголовок справ	Дата справи або крайні дати справ	Номери описів (номенклатур) за рік	Індекс справи за номенклатурою або номер справи за описом	Кількість справ, томів	Строк зберігання справи і номери статей за переліком	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8

Разом _____ справ за _____ роки.

(цифрами і літерами)

Описи справ постійного (тривалого) зберігання за _____ роки схвалені, а з особового складу погоджені з ЕПК (ЕК)

(протокол від _____ № _____)

(найменування державного архіву)

Бухгалтерські документи обрешізовані (ким) за період _____ від _____ № _____

Посада особи, яка проводила експертизу цінності документів

підпис

розшифровка підпису

Дата

Головний бухгалтер

підпис

розшифровка підпису

Дата

СХВАЛЕНО*

Протокол засідання ЕК установи

(повна назва установи)

від _____ № _____

Голова ЕК

(підпис)

(розшифровка підпису)

СХВАЛЕНО*

Протокол засідання ЕК архівного відділу

райдержадміністрації, міськради (повна назва)

від _____ № _____

Голова ЕК

(підпис)

(розшифровка підпису)

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання ЕПК Державного архіву Закарпатської області

від _____ № _____

Голова ЕПК

(підпис)

(розшифровка підпису)

Не друкувати.

Ставиться штамп

Документи в кількості _____ справ вагою _____ кг здано в _____ на

(цифрами і літерами)

(найменування установи)

переробку за прийнятно-здавальною накладною від _____ № _____ або знищено шляхом спалення.

Посада особи, яка знищила документи

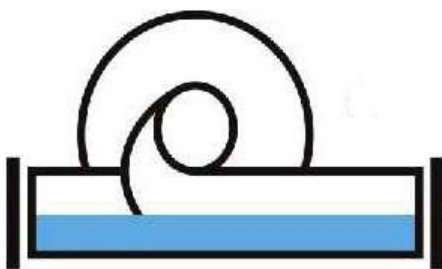
підпис

розшифровка підпису

Дата

* Якщо підписи не вміщуються на аркуші, то їх розташовують на звороті останньої сторінки акту.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

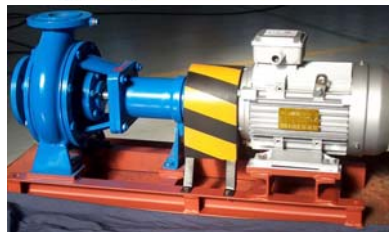

Найпростішими засобами для підйому води користувалися ще до нашої ери. Застосовували водопідйомні колеса і норії, гвинтові підйомники – гвинт Архімеда, дерев'яні насоси з прохідним поршнем. Перший насос для гасіння пожеж, виготовлений давньогрецьким механіком Ктесібієм, описав олександрійський вчений Герон. Зі зростанням потреб води та необхідністю збільшення висоти її подачі, особливо після винаходу в XVIII столітті першої парової машини, поршневі насоси поступово витіснили водопідйомні машини. Вимоги до насосів, сфери та умов їх застосування ставали дедалі різноманітнішими, тому поряд із поршневими почали створювати значно компактніші, легші та дешевші центробіжні та пропелерні насоси, а також всьлякі пристрої для подачі рідин під тиском. Таким чином, історично намітилися три напрями подальшого їх розвитку: створення насосів поршневих, насосів обертових та гідравлічних пристроїв без рухомих робочих органів.

Сучасні насоси – результат безперервного технологічного вдосконалення досягнень минулого. Умовно їх можна поділити на дві групи: насоси-машини, приведені в дію двигунами, та насоси-апарати, що працюють за допомогою інших джерел енергії, і не мають рухомих робочих органів. Насоси-машини бувають лопатеві (відцентрові, осьові, вихрові), поршневі, роторні (шестеренні, коловоротні, пластинчасті, гвинтові та ін.). До насосів-апаратів належать струминні (рідинно-рідинні, газорідинні), газліфти (у т.ч. ерліфти), витіснювачі (у т.ч. парові та газові), гідравлічні тарани, магнітогідродинамічні насоси та ін.

Серед виробників цих унікальних і таких необхідних у всіх галузях промисловості машин – угорське підприємство "GANZ-Vizger & Armatura Kft." –

GANZ - Vízgép & Armatúra Kft.

правонаступник одного з найстаріших і найбільших в Угорщині заводів важкого машинобудування "GANZ-MAVAG", що понад 100 років виготовляв продукцію для енергетики, нафтопереробної промисловості, залізниці, водного господарства та водопостачання. У ході презентації, яку організувала Закарпатська ТПП 17 вересня, підприємці нашого краю мали унікальну можливість ознайомитися з новітніми технологічними розробками угорців: від насосів промислового та побутового призначення – до запірної арматури.

У прагненні розширити спектр продукції "GANZ-MAVAG" потужнішими насосами та спеціалізованим їх використанням свою діяльність новостворена фірма розпочала, купивши понад 20 тисяч квадратних метрів виробничих площ і обладнання та зберігши колектив кваліфікованих фахівців. А стрімкий розвиток ринку насосно-компресорного обладнання та велика зацікавленість цим сегментом промисловості спеціалістів таких провідних галузей, як електроенергетика, машинобудування, металургія, хімія і нафтохімія, видобування (у т.ч. газонафтовидобування), харчова промисловість, водне, сільське, комунальне господарство, спонукали шукати найбільш оптимальні й неенергоємні рішення у виробництві.

Сьогодні потужна інженерно-технічна та виробнича база підприємства дозволяє виконувати будь-які замовлення з проектування і виготовлення насосів і комплектуючих, із монтажу та обслуговування цілісних, у т.ч. автоматизованих, насосних комплексів чи складових частин. Головним фактором зростання була і залишається політика, спрямована на вдосконалення технології та підвищення якості. Всі виробни, сам технологічний процес знаходяться під постійним контролем з

боку європейських сертифікаційних інститутів. Продукція сертифікована на відповідність міжнародним стандартам ISO 9001:2000.

Політика вдосконалення технології торкнулася не лише сфери виробництва, а й таких ланок, як відвантаження продукції, монтаж і установка насосних систем, подальше їх обслуговування. Адже при виконанні будь-якого замовлення вимагається досягнення найбільшого коефіцієнта корисної дії установки.

Впевнено почувуючись на внутрішньому ринку, підприємство поступово завойовувало авторитет і за рубежом. Простоту монтажу, якість і надійність насосів виробництва "GANZ-Vizger & Armatura Kft." можуть підтвердити клієнти з Німеччини, Єгипту, Туреччини, Сирії, Казахстану, України...

Керівник ТОВ "ІВА-Профі" з Ужгорода, що на основі прямого партнерства постачає продукцію "GANZ-Vizger & Armatura Kft." на український ринок, Степан Йовна представив основні види насосів, які використовуються для забезпечення підприємств промисловою та питною водою, заповнення централізованих тепломереж гарячою водою, для функціонування систем охолодження в промисловості та енергетиці, для обробки каналізаційної води, пожежогасіння, відкачування дощової, паводкової, ґрунтової води, води з шахт, для зрошувальних та інших робіт.

Залежно від температури, робочого середовища, інших факторів, до основних структурних матеріалів, з яких виготовляють насоси, належать кольорові метали, бронза, чавун, переважно антикорозійна сталь. Насоси постачаються із вмонтованими чи мобільними дизельними або електричними приводами, за необхідності додається блок переключення частот. Можна також установити систему автоматизованого чи дистанційного управління.

Ще один вид продукції "GANZ-Vizger & Armatura Kft.", представлений закарпатцям, – різноманітна запірні і регулююча арматура, серед основних техніко-експлуатаційних характеристик якої називають надійність та довговічність.

Ольга Ян.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

Представники ТЗОВ "ТЕНЗОНА-БУЛАТ" – відомого в Україні підприємства з виробництва й реконструкції автомобільних, вагонних, бункерних ваг різних модифікацій, автоматичних зважувальних систем, електронних вагових датчиків і контролерів – провели 2 жовтня презентацію в Закарпатській ТПП.

Засноване в 1994 році, підприємство динамічно розвивається і займає стабільне місце на українському ринку. Нині в активі ТЗОВ "ТЕНЗОНА-БУЛАТ" понад 300 виготовлених чи реконструйованих

sartorius

Того ж дня у Закарпатській ТПП було представлено продукцію і послуги ТЗОВ "САРТОКАРАТ" – одного з провідних вітчизняних виробників вагової і дозуючої техніки понад 150 модифікацій, призначеної для найрізноманітніших сфер застосування. Більш як 10 років підприємство постачає в різні регіони України, держави СНД і Прибалтики ваги торгівлі, електронні настільні (в т.ч. з терміналом для друку етикеток зі штриховим кодом), ваги підвісні, а також платформенні (до 10 т); ваги автомобільні для зважування в статичному режимі (до 60 т), у русі (до 160 т); ваги для зважування залізничних вагонів (у т.ч. монорельсові); вагові дозатори для сумарного обліку сипких продуктів і приготування сумішей; експрес-аналізатори вологості для сухих, геле- та пастоподібних речовин; високоточні тензометричні датчики загальнопромислового призначення.

ТЗОВ "САРТОКАРАТ" є офіційним представником німецького концерну "SARTORIUS AG" – світового лідера у

ТЗОВ "ТЕНЗОНА-БУЛАТ"

вагових комплексів більш ніж на 250 підприємствах нашої країни.

Завдяки співпраці зі світовими виробниками вагового обладнання, серед яких – "Tenzona s.r.o." (Словаччина), "Metler Toledo Inc." (США), "HBM GmbH", "Pfister GmbH", "SysTec GmbH" (Німеччина), підприємство у змозі запропонувати замовникам впровадження найсучасніших технологій зважування, що відповідають усім міжнародним стандартам і нормам метрології.

Наприклад, за технічною документацією словацької фірми "TENZOHA Bratislava s.r.o." налагоджено випуск автомобільних ваг із залізобетонною платформою (від 9 до 28 м). Розраховані на 50 років експлуатації, вони швидко монтуються та демонтуються, не потребують особливого догляду, не бояться перепадів температур, не піддаються корозії, не вимагають додаткових затрат у процесі експлуатації.

ТЗОВ "ТЕНЗОНА-БУЛАТ", спираючись на набутий досвід у сфері ваговимірювальних та інформаційних технологій, пропонує повний комплекс послуг із розробки, впровадження і технічного обслуговування автоматизованих систем зважування та контролю, що дозволить оптимізувати як експлуатаційні умови, так і матеріально-фінансові витрати.

ТЗОВ "САРТОКАРАТ"

виробництві вагової і фільтраційної техніки. Підприємства концерну на основі передових технологій виготовляють вагове електронне устаткування від 1 мікрограма до 3 тонн; тензометричні вимірювальні системи для вагового і дозуючого устаткування; контрольно-вагові автомати для одиничних і групових упаковок; промислові металодетектори; устаткування для визначення вмісту вологи і води; прилади для електрхімічних вимірювань; устаткування для лабораторної і промислової фільтрації; прилади для контролю якості фармацевтичних препаратів; устаткування для аналізу й очищення повітря та води.

Потенційним клієнтам ТЗОВ "САРТОКАРАТ" гарантує оптимальний підбір необхідного устаткування, введення його в експлуатацію, гарантійне і післягарантійне обслуговування, гнучку систему фінансових розрахунків і знижок. Усі підрозділи підприємства відповідно до міжнародних вимог ISO 9001:2001 здатні забезпечувати на місці повний цикл виробництва вагового і дозуючого устаткування, що сертифіковане Держстандартом України. Сучасні технічні рішення, які застосовуються у виробництві, дозволяють також модернізувати застаріле устаткування, що знаходиться в експлуатації, з розширенням його функціональних можливостей за допомогою новітніх комп'ютерних технологій.

Іван Гордош.

INFOWARE Rt.

Угорське акціонерне товариство "INFOWARE Rt.", що спеціалізується з розробки, виробництва, інсталяції автоматизованих систем управління, розподілу, діагностики і контролю в електроенергетиці, на основі тісної кооперації з міжнародними компаніями "IMB GmbH", "Hoppecke Batterien GmbH", "Supream GmbH", "EAG GmbH & KG", "Logstrup Ltd", "FA Inc.", "ELKO Group" за 18 років діяльності завоювало й зберегло солідну клієнтську не лише в Угорщині, а й за кордоном.

На презентації, яка відбулася в Закарпатській ТПП 9 грудня, представники "INFOWARE Rt." наглядно продемонстрували технічні та експлуатаційні характеристики спеціалізованого обладнання для електричних станцій та підстанцій. Особливий акцент було зроблено на можливостях забезпечення їх надійної і безпечної роботи шляхом інсталяції багатофункціональних систем автоматизованого управління нормальними, перехідними, аварійними, післяаварійними режимами; оптимізації режимів живлячих і розподільних електричних мереж; реєстрації параметрів режимів, аналізу подій і діагностики елементів розподільних пристроїв; стабілізації параметрів електроенергії, регулювання її якості та зниження втрат; захисту трансформаторів, генераторів, акумуляторів та ін. Інтеграцію системного і мережного адміністрування та контролю забезпечує спеціально розроблений комплекс програмних засобів для автоматизованих робочих місць диспетчерського й технологічного персоналу енергетичних об'єктів.

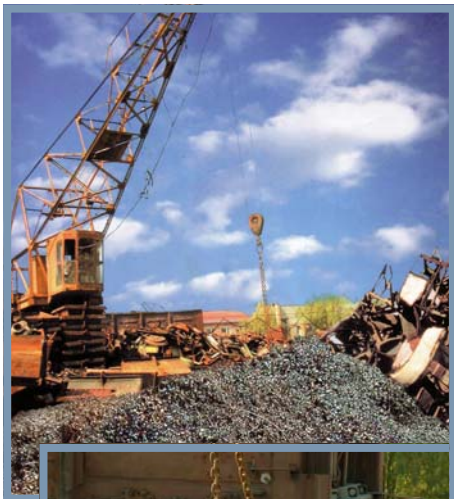
**Голова правління,
генеральний директор
Західно-Українського
акціонерного товариства
“Вторкольормет”,
заслужений працівник
промисловості України
Анатолій Гіренко.**

“ВТОРКОЛЬОРМЕТ” – стабільно працююча система заготівлі та переробки брухту металів, до складу якої входять шість дочірніх підприємств, розташованих на території Західної України. Вони забезпечені капітальними виробничими приміщеннями, власними під'їзними залізничними коліями, сучасним технологічним обладнанням, механізмами, транспортом, тарою.

“ВТОРКОЛЬОРМЕТ” – важлива складова вітчизняної металургії – проводить багатовекторну економічну і виробничу політику щодо заготівлі та поставки сировини брухту як на ливарні заводи України, так і на експорт шляхом випуску вторинних зливок і виробів. Це забезпечує надійну роботу товариства в умовах нинішньої нестабільної економічної ситуації, сприяє впровадженню екологічних технологій за розробками провідних науково-проектних інститутів.

Успішне функціонування центральної виробничої бази у Львові, дочірніх підприємств у Рівному, Луцьку, Тернополі, Ужгороді, Івано-Франківську, Бродях дозволяє оперативно виконувати замовлення клієнтів – виїзд до бруктоздавача, демонтаж об'єктів, різання брухту здійснюються в найкоротший строк. Завдяки безпосереднім зв'язкам товариства з металовиробниками та переробниками клієнти можуть розраховувати на високі ціни за брухт усього асортименту металів.

Постачання круглого і плоского прокату кольорових металів з алюмінію, міді, латуні, бронзи (труби, прутки, шестигранники, листи), а також окремі замовлення, зокрема з виготовлення втулок методом центробіжного лиття, інших ливарних виробів і заготовок спеціального призначення виконуються в строго обумовлені терміни. Комплексний підхід до обслуговування клієнтів, об'єми поставок металопродукції дають можливість встановлювати відпускні ціни на рівні базових цін виробника.

**Західно-Українське акціонерне
товариство “ВТОРКОЛЬОРМЕТ”**
79016 м. Львів, вул. Ярослава Мудрого, 10а
Тел.: (0322) 33-34-24, 33-22-62
Ел. пошта: office@vtorcolormet.com.ua
Веб-сайт: <http://www.vtorcolormet.com.ua>

**Дочірнє підприємство
“ЗАКАРПАТТЯВТОРКОЛЬОРМЕТ”**
88006 м. Ужгород, вул. Лаврищева, 54
Тел.: (03122) 2-35-18, 2-27-00
Ел. пошта: uzhgorod@vtorcolormet.com.ua

CALENDULA AYURVEDIC CLINIC – сучасний центр аюрведичної медицини

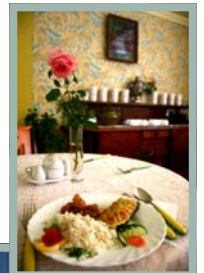
H-8600 Siófok, Viola u. 34
Тел: +36 (84) 352-725
+36 (30) 993-1329
Ел. пошта: info@calendula.hu

Аюрведа – не віровчення з медичним ухилом, не народна медицина, не цілительство і знахарство. Це – наука про життя, затребувана сучасним людством ефективна система альтернативної медицини, що ввібрала в себе тисячолітній досвід і знання з відновлення та збереження здоров'я.

В аюрведичній клініці “Calendula”, розташований у місті Шіюфок (Угорська Республіка), – одному з найпопулярніших курортних центрів на березі славного озера Балатон – уже 18 років успішно лікують складні хронічні та запущені захворювання. Сюди, зазвичай, звертаються з останньою надією, коли для реального одужання послуг традиційної медицини виявляється недостатньо.

Багаторічні науково-практичні дослідження підтвердили ефективність як академічних, так і альтернативних методів лікування хвороб. Саме тому пліч-о-пліч із кваліфікованими лікарями західної медицини в клініці працюють фахівці аюрведичної медицини з Індії. У лікувальному процесі широко використовуються і методи традиційної китайської медицини.

МЕДИЧНІ ПОКАЗАННЯ ДЛЯ КОМПЛЕКСНОГО ЛІКУВАННЯ

Захворювання серцево-судинної системи (підвищення артеріального тиску, невроз серця, порушення кровопостачання).

Порушення обміну речовин (підвищення рівня холестерину і сечовини, діабет, подагра, ревматизм, низька і надмірна вага).

Захворювання шлунково-кишкового тракту (будь-які порушення травлення, діарея, харчові алергії, хронічний гастрит, виразка шлунку, геморої).

Захворювання суглобів і хребта (хронічні суглобові, артроз, артрит, спастичні захворювання мускулатури, порушення рухового апарату, ревматичні ураження суглобів, болі хребта, грижі хребетних дисків).

Захворювання верхніх дихальних шляхів (гайморит, хронічний бронхіт, астма, алергічний реніт).

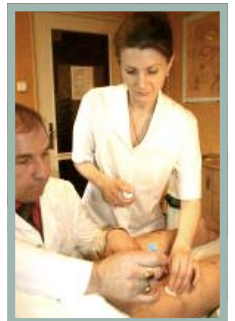
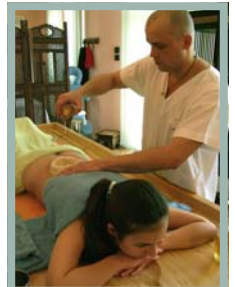
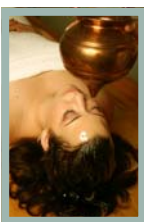
Шкірні захворювання (нейродерміт, псоріаз, екзема).

Гінекологічні захворювання (порушення менструального циклу, клімактеричні ускладнення).

Урологічні захворювання (хронічні простатит і цистит, дисфункції статевих органів, порушення репродуктивної функції).

Вегетативні порушення (безсоння, неспокій, психологічний дискомфорт, хронічний стрес, мігрень, головні болі).

Детальну інформацію про основні методи діагностики, лікування та оздоровлення в аюрведичній клініці “Calendula” дивіться на веб-сайті: <http://calendula.hu/ru/lap>

САНАТОРІЙ “ТЕПЛИЦЯ” – КРАЩИЙ СЕРЕД КРАЩИХ

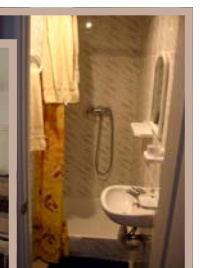

Цей мальовничий куточок біля підніжжя Чорної гори, на околиці ошатного містечка Виноградів у Закарпатті вподобав сам Бог – аби повертати здоров'я людям. Смарагдові Карпати, густо вкриті лісами, надійно захищають від холодних повітряних мас, формуючи м'який і найтепліший у краї клімат. Заворожуюча краса довкілля, чисте п'янке повітря, унікальні цілющі джерела, що струмують із землі, створюють неповторні умови для відпочинку та оздоровлення. Саме тут розташована сучасна кліматобальнеологічна багатoproфільна оздоровниця вищої категорії акредитації – “Теплиця”, яка спеціалізується на лікуванні захворювань за напрямками ортопедії і травматології, неврології і кардіології, пульмонології та гастроентерології.

Основним природно-лікувальним фактором є місцеві мінеральні води трьох типів: мінеральна термальна

“Теплиця” (гірко-солоня високомінералізована зі свердловини глибиною 961 м), мінеральна “Олегівська” (кремнієва гідрокарбонатна кальцієво-натрієва слабомінералізована) та мінеральна “Кушницька” (маломінералізована борна гідрокарбонатна натрієва лікувально-столова). Вони широко використовуються при захворюваннях опорно-рухового апарату, серцево-судинної і периферійної нервової систем, верхніх дихальних шляхів, ендокринної системи, обміну речовин, шлунково-кишкового тракту.

Санаторій має всі умови та зручності для повноцінного оздоровлення – два триповерхові спальні корпуси з одно- й двомісними номерами підвищеної комфортності та 15 літніх будиночків із двомісними номерами категорії “стандарт”.

Генеральний директор Олег Уваров інвестував у соціально-економічну сферу Закарпатської області понад 3 млн. дол. США.

У затишній їдальні, банкетній залі чи кафе бажаним поправити здоров'я пропонується широкий асортимент страв як дієтичних за призначенням лікаря, так і приготовлених за найкращими традиціями національної закарпатської кухні.

Розвинута інфраструктура розваг – тренажерний зал, дитяче спортивне містечко, кінозал, бібліотека, сауна, настільний теніс, більярд, караоке – забезпечує приємне й водночас активне дозвілля. Організуються концерти, дискотеки, турпоходи, збір ягід і грибів, риболовля, їзда верхи, екскурсії Закарпаттям, їзди в сусідні Угорщину й Словаччину; взимку – виїзди до гірськолижних підйомників.

Персонал санаторію не лише оздоровлює і лікує, а й бере участь в організації та проведенні ділових зустрічей, семінарів, конференцій.

Успішне застосування сучасного медичного обладнання та методик лікування, високий професіоналізм лікарів і середніх медичних працівників, дбайливе та уважне ставлення обслуговуючого персоналу дозволяють утримувати лікувально-оздоровчий та діагностичний процес на найвищому рівні, за що за результатами опитування журналістів, проведеного в 2005 і 2007 роках Національною туристичною організацією України, санаторій "Теплиця" визнано переможцем у номінації "Краща санаторно-лікувальна установа України".

2006 року на загальнонаціональному конкурсі, який проводила Асоціація ділових кіл України, оздоровницю нагороджено золотою медаллю "Вища проба" за бездоганну якість, конкурентоспроможність санаторно-курортних послуг, високий рівень організації відпочинку, конференц-сервісу та ділового туризму. Її генеральному директору Олегу Уварову – лауреату міжнародної іміджевої програми "Лідери XXI століття" за високі професійні досягнення було присвоєно почесне звання "Лідер України".

Нинішній рік приніс санаторію "Теплиця" ще одну перемогу – у щорічному Всеукраїнському конкурсі якості продукції (товарів, робіт, послуг) "100 кращих товарів України".

*Виконавчий директор Ганна Омельченко
зуміла згуртувати і спрямувати
колектив санаторію на створення чудових
умов для оздоровлення та відпочинку.*

Теплолікування: парафіно-озокеритні аплікації.

Саунолікування.

Масаж класичний, точковий, рефлекторно-сегментарний, вібромасаж.

Синглетно-киснева терапія: коктейлі з кисневою пінкою.

Інгаляційна терапія з використанням лікарських препаратів, відварів трав, мінеральної води.

Гідромасаж ясен мінеральною водою.

Ароматерапія.

Лікувальна фізкультура: лікувальна гімнастика (групові й індивідуальні заняття), вправи на тренажерах, корекція хребта (профілактор Євмінова), нордична ходьба (імітація ходьби на лижах за допомогою палиць).

Кліматолікування – сприятливий вплив унікального клімату зони змішаних лісів і напрочуд чистого гірського повітря для оздоровлення людей із захворюваннями органів дихання, нервової і серцево-судинної систем, з порушеннями обміну речовин, для розширення адаптаційних можливостей.

Діагностика: ЕКГ, ЕЕГ, УЗД, рентгенологічні та лабораторні методи дослідження, загальний аналіз крові і сечі, біохімічний аналіз крові.

Консультації лікарів – невропатолога, ревматолога, пульмонолога, гінеколога, уролога, гастроентеролога, травматолога, кардіолога, отоларинголога, фізіотерапевта.

Разом із традиційними методами лікування в санаторії застосовують новітні методики і розробки Українського науково-дослідного інституту медичної реабілітації і курортології.

Бальнеолікування: лікувальне плавання в басейні з мінеральною водою; гідрокінезотерапія у басейнах із термальною і мінеральною водою; ванни термальні мінеральні – загальні і локальні, вихрові, мінеральні ароматичні, озонові для нижніх кінцівок; підводний душ-масаж, висхідний і циркулярний душ, душ Шарко.

СПА-ванни з м'якою природною гідрокарбонатною натрієво-кальцієвою слабомінералізованою водою, зокрема ванни-джакузі: ванільна – "Афродіта", молочна – "Клеопатра", винна – "Казанова", з морськими водоростями – "Нефертіті".

Аквагімнастика в басейнах із термальною і мінеральною водою.

Електролікування: гальванізація і електрофорез лікарських препаратів, ультрафонофорез лікарських препаратів і ультразвукова терапія, УВЧ-терапія, лазеротерапія, магнітотерапія, магнітно-лазерна терапія, ампліпульстерапія, дарсонвалізація, КУФО.

Комп'ютерний комплекс біологічного зворотного зв'язку – сучасний нефармакологічний метод лікування з використанням спеціальної апаратури для реєстрації, посилення і демонстрації пацієнтові інформації про роботу його внутрішніх органів і систем за даними біоелектричної активності головного мозку, серця, м'язів і органів дихання – ЕЕГ, ЕКГ, ЕМГ. У результаті всі органи і системи організму пацієнта налаштовуються на спільну активну роботу для одужання.

Промивання кишківника.

90300 м. Виноградів, вул. Копанська, 265-А
Тел.: (03143) 25591, 27390, 25592, 27375

Ел. пошта: teplyca@i.ua

Веб-сайт: <http://teplyca.com.ua>

Завітайте до “НАТАЛІ”

**Директор
ресторанно-готельного
комплексу “Наталі”
Наталія Мелай.**

В оповитому серпанком тисячоліть закарпатському місті Хуст, що розкинулося біля підніжжя легендарної Замкової гори, перед вами гостинно розчиняє двері ресторанно-готельний комплекс “Наталі”. Цю дивовижну оазу спокою і затишку, розташовану в самісінькому центрі по вулиці Степана Папа, не можна не помітити в суєті повсякдення.

Ви будете зачаровані мальовничістю ландшафту території, унікальним дизайном фонтанів і басейну, вишуканістю інтер'єру залу та відкритих терас ресторану, оригінальністю ошатних покоев готелю.

У “Наталі” ви можете відзначити вро-чисту подію, замовити банкет, організувати корпоративну вечірку, фуршет, провести презентацію. Жива музика, доброзичливий кваліфікований персонал створять особливий святковий настрій і забезпечать високий рівень сервісу.

Гадається, вам цікаво дізнатися, що серед гостей, які проводили в “Наталі” своє дозвілля, – зірки вітчизняної та зарубіжної естради Наталія Могилевська, Таїсія Повалій, Руслана, Вахтанг Кікабідзе, Ян Табачник, Микола Басков...

Вечорами тут звучить голос талановитої української співачки із Закарпаття Іванни Мелай.

Атмосфера респектабельності, бездоганне обслуговування, розмаїття закарпатських, угорських, західноєвропейських страв, чудовий вибір напоїв, всілякі кулінарні сюрпризи задовольняють смаки найвибагливіших гурманів. Тим більше, готує ці страви лауреат євроконкурсу кулінарів Астанділ Нузаров.

Поєднання національних традицій із європейським рівнем комфорту в облаштуванні готельних номерів додає особливої привабливості та шарму. Доповнити приємний відпочинок можна попарившись у сауні, а також зігравши партію в більярд.

Конт. тел.:
(03142) 4-44-23

Моб. тел.:
8-050-4243713

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

АВТОМОБІЛЬНА СИСТЕМА GPS-НАВІГАЦІЇ

з екраном 4,3 від 1360 грн.

GlobeWay

Офіційний представник в Україні шукає регіональних представників
Наш контакт: 80312669494, www.GlobeWay.net